

Súd: Okresný súd Trebišov
Spisová značka: 9C/68/2010
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7910205895
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Pajtášová
ECLI: ECLI:SK:OSTV:2022:7910205895.22

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trebišov v právnej veci žalobcu: Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku Cirkevný zbor - Kožuchov, IČO: 35505362, zast. JUDr. Gabriela Hertnekiová, nar. 22.2.1959, bytom Byster 237, Sady nad Torysou, proti žalovaným: 1./ X. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom: A. XX/XX, Z., 2. O. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX/XX, Z., obaja zast. JUDr. Valériou Vassovou, advokátkou, Pribinova 2246/2, Trebišov, v konaní o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu takto

rozhodol:

I. Súd žalobu z a m i e t a.

II. Žalovaným v 1. a 2 rade p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa podanou žalobou zo dňa 13.5.2010, došlou na súd dňa 18.5.2010, žiadal, aby súd určil, že žalobca má právo zodpovedajúce vecnému bremenu prechodu pešo, povozom cez parcelu Z.-G. Č..XXX, zastavané plochy a nádvoria vo výmere 1110 m², nachádzajúcu sa v k.ú. Z., zapísanú na LV č.XX a žalovaní sú povinní strpieť výkon práva prechodu peši, povozom cez parcelu Z.-G. Č..XXX, zastavané plochy a nádvoria vo výmere 1110m², nachádzajúcu sa v k.ú. Z., zapísanú na LV č.XX na parcelu Z.-G. Č..XXX/X orná pôda vo výmere 560 m², nachádzajúcu sa v k.ú. Z. zapísanú na H. Č..XX. Svoju žalobu odôvodnil tým, že je vlastníkom nehnuteľnosti vedenej na H. Č..XX parc. Z.-G. Č..XXX/X orná pôda vo výmere 560 m² v obci Z. k.ú. Z. a žalovaní sú bezpodielovými vlastníkami nehnuteľnosti vedenej na H. Č..XX parc. Z.-G. Č..XXX zastavané plochy a nádvoria vo výmere 1110 m² v obci Z. k.ú. Z., ktorú nadobudli darovacou zmluvou. Cirkev vlastníctvo k uvedenej nehnuteľnosti nadobudla na základe dohody o vydaní veci W. XXX/XX - XX/XX, keďže uvedený pozemok v 50. rokoch prešiel zo zákona na Československý štát a na základe zákona o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam bol uvedený pozemok vrátený cirkvi. Pozemok, parc. Z.-G. Č..XXX, ku ktorému žalobca žiada zriadiť práva zodpovedajúce vecnému bremenu patril v minulosti tiež cirkvi a tak vždy sa tento pozemok používal ako prístup aj k parc. Z.-G. Č..XXX/X, ku ktorej v súčasnosti neexistuje iný prístup. Cirkev sa pokúšala so žalovanými uzatvoriť dohodu o zriadení práva vecného bremena cez parc. Z.-G. Č..XXX, ale žalovaní to odmietli a tak cirkev nemá právne zaručený prístup ku svojím pozemkom, a preto z toho dôvodu v záujme zápisu vecného bremena do katastra nehnuteľností a zosúladenia faktického stavu so stavom právnym podal žalobca túto žalobu.

2. Žalovaní v 1.,2. rade nesúhlasili so žalobou a žiadali žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Poukázali na ust. §151o OZ, v zmysle ktorého právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva, teda vydržaním, avšak až po splnení zákonných podmienok: 1/. nepretržitý výkon práva po dobu 10 rokov, 2./ subjekt nadobúdajúci právo musí byť jeho oprávneným držiteľom. Poukázali na to, že žalovaní nadobudli predmetnú nehnuteľnosť v r. 1999. Už počas vlastníctva predchodcu, ako aj počas vlastníctva žalovaných, bolo medzi predmetnými parcelami oplotenie, ktoré bolo odstránené približne

pred 3 rokmi. Teda skutočnosť, že tam bolo oplotenie vyvracia tvrdenie, že výkon práva trval nepretržite 10 rokov. Aj v súčasnosti po odstránení oplotenia pri obrábaní ornej pôdy vstupuje žalobca na predmetnú parcelu iným prechodom. Preto v danom prípade podľa ich názoru neboli splnené zákonné podmienky vydržania takéhoto práva. Dokonca priamo žalobca dlhodobo predmetnú nehnuteľnosť neužíva, lebo nehnuteľnosť je dlhodobo v prenájme. Preto v danom prípade podľa ich názoru neboli splnené zákonné podmienky vydržania takéhoto práva. Ďalej poukázali na to, že na pozemky žalobcu je prístup zozadu od poľnej cesty, ku ktorej je vstup voľný a bežne aj v praxi táto poľná cesta sa využíva s ostatnými miestnymi občanmi aj vlastníckymi nehnuteľnosťami, ktorí nie sú občanmi Obce. Podľa žalovaných nebola dohoda medzi Jednotou a žalobcom, predmetom ktorej by bolo zriadenie vecného bremena práva prechodu po pozemku žalovaných, lebo keby bola taká dohoda, tak by nebolo v zápisnici spísanej na bývalom MNV dňa 26.10.1960 uvedená pripomienka z príležitosti komisionálnej kolaudácie predajne Jednoty, že je potrebné osadiť vchodové brány a ukončiť oplotenie. Žalovaní si uplatnili trovy konania.

3. V konaní bolo zistené, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti vedenej na LV č. XX parc. Z.-G. Č.. XXX/ X - orná pôda vo výmere 560 m² v obci Z., k. ú. Z., ako to vyplýva z H. Č.. XX k. ú. Z., z obsahu ktorého vyplýva aj to, že titulom nadobudnutia vlastníctva bola dohoda o vydaní veci pod W. XXX/XX (č. I. 5). Z dohody o vydaní nehnuteľností uzavretej medzi oprávnenou osobou Reformovaná kresťanská cirkev - cirkevný zbor Z. a povinnou osobu ŠM, š.p., Trebišov v zmysle ustanovenia § 5 ods. 2 zák. č. 282/1993 Z. z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam boli oprávnenej osobe Reformovaná kresťanská cirkev - cirkevný zbor Z. vydané nehnuteľnosti. Predmetom dohody boli nehnuteľnosti, ktoré na základe výmeru ONV v Trebišove zo dňa 20.6.1949 č. XXX-X/X-XXXX v zmysle zákona č. 46/48 Zb. o novej pozemkovej reforme prešli do vlastníctva štátu, konkrétne pozemky v k. ú. Z. par. č. XXX, XXX, XXX, XXX zapísané vo vl. č. XXX, k. ú. Z., t. č. na H. Č.. XX. Vlastníctvo bolo doložené s výpisom z pozemnoknižnej vložky č. XXX, k. ú. Z. a identifikáciou parcel. Dohoda bola uzavretá dňa 3.10.1994. Vklad bol povolený pod č. W. XXX/XX (č. I. 58).

4. Žalovaní v 1. a 2. rade sú zapísaní ako bezpodieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti parc. Z.-G. Č.. XXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 1110 m² v obci Z.Ž., k. ú. Z., ako to vyplýva z H. Č.. XX k. ú. Z.Ž. z titulu darovacej zmluvy W. XXXX/XX (č. I. 4). V konaní bolo zistené, že parc. Z.-G. Č.. XXX bola pôvodne zapísaná v pozemnoknižnej vl. č. XXX k. ú. Z., ako to vyplýva z výpisu pozemnoknižnej vložky č. XXX k. ú. Z. (č. I. 44) a žalobca bol zapísaný ako vlastník tejto nehnuteľnosti parc. č. XXX v pozemnoknižnej vložke č. XXX k. ú. Z.. Na základe rozhodnutia Finančného odboru Okresného národného výboru v Trebišove zo dňa 31.5.1961 č. D.. XXXX/XX a geometrického plánu - výkazu plôch zo dňa 21.6.1961 bola z vložky č. XXX odpísaná parc. č. XXX a zapísaná vo vl. č. XXX v prospech Jednoty Ľudové spotrebné družstvo v Trebišove so sídlom v V., ako to vyplýva z výpisu pozemnoknižnej vložky č. XXX L. XXX k. ú. Z..

5. Z pozemnoknižnej vložky č. XXX k. ú. Z. (č. I. 46) vyplýva, že parc. č. XXX bola zapísaná vo vl. č. XXX k. ú. Z. a na základe rozhodnutia Okresného súdu Trebišov pod č. Č. XXX/XXXX bolo vložené vlastnícke právo v prospech Jednoty Ľudové spotrebné družstvo v Trebišove so sídlom v V. v celosti.

6. Z fotokópie spisu Okresného súdu Trebišov so sídlom v V. č. Č.. XXX/XX vyplýva, že rozhodnutím finančného odboru ONV v Trebišove zo dňa 31.5.1961 pod č. D..XXXX/XX bolo rozhodnuté, že pozemok v intraviláne, ktorý je zapísaný v pozemkovej knihe vo vl. č. XXX k. ú. Z., podľa geometrického plánu parc. č. XXX v celkovej výmere 1110 m² vlastnícky patriaci Reformovanej cirkvi v Z., v celku prechádza podľa nariadenia vlády č. 15/59 Zb. a vyhl. č. 88/59 Ú. v. do vlastníctva Jednoty - Ľudové spotrebné družstvo v V. dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia za náhradu 888,- Kčs. Z dôvodov rozhodnutia vyplýva, že vykonaným šetrením bolo zistené, že Jednota ĽSD v Sečovciach nehnuteľnosť užíva v celku, na ktorej stavia obchodné miestnosti a tento pozemok nevyhnutne potrebuje, aby mohlo plniť svoje úlohy. Preto boli splnené podmienky pre rozhodnutie o prechode predmetnej nehnuteľnosti do soc. vlastníctva podľa citovaných predpisov. Rozhodnutie sa doručovalo Jednote ĽSD V.J. a Reformovanej cirkvi Z.. Ďalej v spise sa nachádza oznámenie Finančného odboru ONV v Trebišove zo dňa 15.8.1961 č. D..XXXX/XXXX, oznámenie o tom, že rozhodnutie o prechode nehnuteľného majetku do soc. vlastníctva podľa vládneho nar. č. 15/1959 Zb. a vyhl. č. 88/1959 Ú.V. od Reformovanej cirkvi v Z., sa stalo dňom 27.7.1961 právoplatným, a preto najneskoršie do 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia je potrebné požiadať na základe tohto rozhodnutia o vykonanie pozemnoknižného návrhu v zmysle vyhl. č. 205/1958. Pozemnoknižný návrh bol podaný na OS v Trebišove so sídlom v V. dňa 30.8.1961, ktorý podala Jednota ĽSD Trebišov so sídlom v V. o vklad vlastníckeho práva vo vl. č. XXX k. ú. Z.. Uznesením Okresného súdu v Trebišove so sídlom v V. zo dňa 4.9.1961 pod č. d. XXX/XX bolo rozhodnuté, že sa povoľujú

tieto zápisy: podľa rozhodnutia Finančného odboru ONV v Trebišove zo dňa 31.5.1961 č. D..XXXX/XX a geometrického plánu a výkazu plôch zo dňa 21.6.1961: E.. W. W.. Č.. XXX k. ú. Z., odpisuje sa časť parc. č. XXX vo výmere 376 m² a pričleňuje sa ku parc. č. XXX, opravuje sa výmera u parc. č. XXX na 33 árov 36 m² a odpisuje sa parc. č. XXX vo výmere 11 á 10 m² do novootvorenej vložky č. XXX tejto knihy, II. v novootvorenej vložke č. XXX tejto knihy sa zapisuje parc. č. XXX odpísaná z vložky č. XXX tejto knihy a vkladá sa vlastnícke právo Jednote Ľudové spotrebné družstvo v Trebišove so sídlom v V. a o tomto sa upovedomujú: Štátne notárstvo v V. V. odpisom rozhodnutia, Okresné meračské stredisko v V., MNV v Z., Jednota ĽSD V., Krajský zväz spotrebných družstiev v Prešove, Reformovaná cirkev Z..

7. V konaní bolo zistené, že na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30.12.1992 Jednota - spotrebné družstvo Trebišov ako predávajúci predal spoločnosti O., W..J..V., Z. v zast. štatutárnym zástupcom - žalovaným v 1. rade parcelu č. XXX so stavbou č. s. XXX vo výmere 1110 m² zapísanú na LV č. XX k. ú. Z.. Táto zmluva podliehala registrácii na Štátnom notárstve v Trebišove. Z obsahu spisu Štátneho notárstva v Trebišove č. R. XXXX/XX vyplýva, že táto zmluva bola zaregistrovaná dňa 31.12.1992 pod č. reg. R. XXXX/XX. Z darovacej zmluvy uzavretej dňa 8.4.1999 medzi spoločnosťou O., W..J..V., Z. ako darujúcim a žalovanými ako obdarovanými vyplýva, že spoločnosť O., W..J..V., Z. darovala nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX k. ú. Z., a to parc. č. XXX s budovou č. s. XXX - zastavanú plochu vo výmere 1110 m² žalovaným a na základe tejto darovacej zmluvy sú žalovaní zapísaní ako bezpodieloví spoluvlastníci na LV č. XX k. ú. Z. (č. I. 38).

8. Po vykonaní dokazovania súd dospel k takémuto právnomu záveru:

Podľa ustanovenia § 80 písm. b/ O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä: o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva. Podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä: o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Žalobca podal žalobu podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. o určení, že žalobca má právo zodpovedajúce vecnému bremenu prechodu pešo, povozom cez parcelu Z.-G. Č.. XXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 1110 m², nachádzajúcu sa v k. ú. Z., zapísanú na LV č. XX k. ú. Z.. Naliehavý právny záujem na určovacej žalobe odôvodnil tým, že len na základe rozhodnutia súdu je možné dosiahnuť zápis vecného bremena do katastra nehnuteľnosti a zosúladiť faktický stav so stavom právnym, keďže žalobca právo zodpovedajúce vecnému bremenu nadobudol vydržaním a medzi účastníkmi konania nebola uzavretá písomná dohoda o vecnom bremene, na základe ktorej by bolo možné vykonať zápis o vecnom bremene v katastri nehnuteľnosti. Podľa názoru súdu v danom prípade bol daný naliehavý právny záujem žalobcu na určovacej žalobe v zmysle ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p., pretože v prípade vyhovenia žalobe, rozsudok súdu by bol podkladom pre zápis do katastra nehnuteľnosti a tým by došlo aj k zosúladieniu faktického stavu so stavom právnym. Vychádzajúc z tohto názoru súd vykonal vo veci dokazovanie v zmysle návrhu účastníkov konania. V tomto prípade dôkazné bremeno bolo na strane žalobcu, teda bolo jeho povinnosťou v konaní preukázať, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu nadobudol vydržaním.

9. Výsledkami vykonaného dokazovania bolo zistené, že parc. č. XXX, ktorá je vo vlastníctve žalovaných, a za ktorou sa nachádza parc. č. XXX/X, ktorá je vo vlastníctve žalobcu, bola zapísaná v pozemknížnej vložke č. XXX k. ú. Z., ako vlastníctvo žalobcu iba do roku 1961, kedy došlo k zmene vlastníctva a parc. č. XXX na základe rozhodnutia súdu bola zapísaná v pozemknížnej vložke č. XXX k. ú. Z. a bolo vložené vlastnícke právo k tejto parcele pre Jednotu - ĽSD Trebišov. O zmene vlastníctva žalobca vedel, pretože rozhodnutia v súvislosti so zmenou vlastníctva mu boli doručované. Po tomto zápise vlastníckeho práva do pozemkovej knihy v prospech Jednoty, žalobca už nebol vlastníkom parcely č. XXX, a tak nemal ani oprávnenie na prechod cez túto parcelu na svoje pozemky, ktoré sa nachádzajú za touto parcelou. Jednota ako vlastník pozemku parcely č. XXX postavil na tomto pozemku svoju budovu a pozemok mal ohradený tak zozadu, ako aj spredu.

10. Výpovedami svedkov bolo preukázané, čo potvrdili aj štatutárni zástupcovia žalobcu, že užívatelia cirkevných pozemkov mali prístup na parc. č. XXX/X, ktorá je vo vlastníctve žalobcu, v minulosti odzadu cez poľnohospodárske pozemky, cez poľnú cestu a dokonca tento prístup majú aj teraz, ale niekedy chodili aj cez parcelu č. XXX, keď predavačka im otvorila bránu, alebo keď vypýtali kľúč od žalovaných a niekedy aj cez obecné pozemky, ktoré sa nachádzajú pozdĺž pozemkov žalobcu. Tak žalobca, ako aj užívatelia cirkevných pozemkov, dobre vedeli o tom, že parc. č. XXX nepatrí žalobcovi, že patrí Jednote a neskôr žalovaným, čo vlastne vo svedeckých výpovediach aj potvrdili. To znamená, že aj keď chodili

niekedy cez parcelu č. XXX, ktorá už nepatrila žalobcovi, nemohli chodiť cez túto parcelu č. XXX ako cez vlastnú. V danom prípade samotná skutočnosť, že na cirkevné pozemky bol prístup aj zozadu, aj spredu, ešte nezakladá oprávnenosť žalobcu, teda nemožno hovoriť o oprávnenej držbe, o dobromyseľnosti žalobcu o tom, že právo na prechod cez parcelu č. XXX na par. č. XXX/X, mu patrí bez existencie konkrétneho titulu oprávnenosti.

11. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, keďže žalobca v tomto konaní neunesol dôkazné bremeno, nepreukázal, že vydržaním nadobudol právo zodpovedajúce vecnému bremenu, pretože nepreukázal titul oprávnenosti držby, súd žalobu o určenie, že žalobca má právo zodpovedajúce vecnému bremenu prechodu pešo, povozom cez parcelu Z.-G. Č.. XXX - zastavané plochy a nádvorí vo výmere 1110 m², nachádzajúcu sa v k. ú. Z., zapísanú na LV č. XX, zamietol ako nedôvodnú. Dôvodom zamietnutia bolo, že súd nemôže v tomto prípade zriadiť vecné bremeno, aj keď medzi účastníkmi konania nedošlo k uzavretiu písomnej dohody o zriadení vecného bremena, pretože súd môže zriadiť vecné bremeno iba v dvoch prípadoch zákonom ustanovených, a to v prípade rozhodovania súdu o návrhu na zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva a v prípade rozhodovania súdu o neoprávnenej stavbe.

12. Proti rozsudku včas a v zákonnej lehote bolo podané odvolanie žalobcom, prostredníctvom právnej zástupkyne, ktorá žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie zrušil a vec vrátil na nové konanie. Poukázala v odvolaní na to, že parcela Z.-G. Č.. XXX bola vo vlastníctve žalobcu do roku 1959, kedy na základe rozhodnutia Finančného odboru ONV o svoje vlastníctvo prišla. Predmetná parcela v minulosti slúžila ako zastavaná plocha, dom s. č. XXX, vo vlastníctve žalobcu a z uvedenej parcely bol prístup, prechod aj na parcelu č. XXX/X, ktorá slúžila ako záhrada, tiež vo vlastníctve žalobcu. V odvolaní zdôraznila, že v čase prechodu vlastníckeho práva na štát, t.j. v rokoch 1959 - 1961, inštitút vecného bremena nebol známy, teda v takom zmysle, aby sa uzatvárala písomná zmluva, ktorá by bola zapísaná v katastri, vtedy na Stredisku geodézie. Teda takáto zmluva o vecnom bremene o práve prechodu z parcely č. XXX na parcelu XXX/X, nebola písomne uzavretá. Bolo to v čase režimu, kedy štát nezohľadňoval požiadavky skutočných vlastníkov pozemkov, zvlášť ak sa jednalo o cirkev. V odvolaní bolo zdôraznené, že držba práv a prechodu cez parcelu Z.-G. XXX bola oprávnená, pretože boli ústne dohody medzi Jednotou - SD a cirkvou, že cez parcelu môže prechádzať, a tak uplatňovať vlastné vlastnícke právo k parcele XXX/X.

13. K odvolaniu bolo podané vyjadrenie zo strany žalovaných prostredníctvom ich právneho zástupcu, ktorí žiadali, aby rozsudok súdu prvého stupňa bol ako správny potvrdený. Poukázali na to, že prvostupňový súd dostatočne objasnil skutkový stav a na záver správne vyhodnotil dôkazy ako každý jednotlivý, aj súhrne. Zdôraznil, že navrhovateľ nepotreboval prechádzať a ani v minulosti neprechádzal cez pozemok odporcov ako oprávnený, dobromyseľný držiteľ práva zodpovedajúce vecnému bremenu, keďže svoje pozemky neobhospodaroval, resp. ich prenajímal. Zdôraznil, že oficiálny prístup použitý navrhovateľom, platná práva úprava nepozná a vzhľadom k tomu tvrdenie navrhovateľa, že bol dobromyseľný v tom, že mu právo prechodu patrí, nakoľko iný oficiálny prístup na parcelu nikdy nebol, považuje odvolateľ za právne bezvýznamné.

14. Krajský súd uznesením sp.zn. 4Co/265/2011-111 zo dňa 25.10.2012 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, svedkov: X. Š., X. Š., X. X., F. Š., X. M. Z., P. Z., X. M., X. W.L., L. Q., X. D., E.. X. Q., E.. X. S., Z. V., X. Č., O. U., listinnými dôkazmi, obsahom spisu ŠN Trebišov R. XXXX/XX, obhliadkou na mieste samom a zistil tento skutkový stav veci:

16. Zo zriaďovacej listiny a potvrdenia o právnej subjektivite zo dňa 12.10.2010 /čl.22/ vyplýva, že Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku, Kancelária synody potvrdzuje, že žalobca je zaregistrovaným cirkevným zborom Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku s E.: XXXXXXXX a má právnu subjektivitu. Jeho zriaďovateľom je Predsedníctvo synody reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, F. XX Z., E.: XXXXXXXXa jeho štatutárnym orgánom - predsedníctvo cirkevného zboru X.. L. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/X, S. ako farárka a P. Z., nar. X.X.XXXX, bytom Z. XX ako kurátor.

17. V konaní bolo zistené, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti vedenej na LV č.XX parc. Z.-G. Č..XXX/ X orná pôda vo výmere 560 m2 v obci Z. k.ú. Z., ako to vyplýva z LV č.XX k.ú. Z., z obsahu ktorého vyplýva aj to, že titulom nadobudnutia vlastníctva bola dohoda o vydaní veci pod W. XXX/XX /čl.5/.

18. Z dohody o vydaní nehnuteľností uzavretej medzi oprávnenou osobou: Reformovaná kresťanská cirkev - cirkevný zbor Z. a povinnou osobu: ŠM š.p. N. v zmysle ust. § 5 ods.2 zák. č. 282/1993 Z.z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam boli oprávnenej osobe : Reformovaná kresťanská cirkev - cirkevný zbor Z. vydané nehnuteľnosti. Predmetom dohody boli nehnuteľnosti, ktoré na základe výmeru ONV v Trebišove zo dňa 20.6.1949 č.XXX-X/ X-XXXX v zmysle zák.č.46/48Zb. o novej pozemkovej reforme prešli do vlastníctva štátu, konkrétne pozemky v k.ú. Z. par.č. XXX, XXX, XXX, XXX zapísané vo vl.č. XXX k.ú. Z. t.č. na LV č. XX. Vlastníctvo bolo doložené s výpisom z pozemnoknižnej vložky č. XXX k.ú. Z. a identifikáciou parcel. Dohoda bola uzavretá dňa 3.10.1994. Vklad bol povolený pod č. W. XXX/XX /čl. 58/.

19. Z výpovede štatutárnej zástupkyne žalobcu - farárky vyplýva, že pôsobí ako farárka u žalobcu od r. 1999. Od tej doby prístup na parc.č. XXX/X bol realizovaný buď cez parc.č. XXX alebo cez iné parcely - ornú pôdu, ale stále sa to vyriešilo bez akýchkoľvek nezhôd, bolo to na dobrej vôli občanov. Pozemky parc.č. XXX/X, XXX/X L. XXX/X boli dané do prenájmu členovi zboru. Za parc.č. XXX je staré pletivo z ohrady, ale nie je po celej šírke pozemku, je tam možný prístup na parc.č. XXX/X.

20. Z výpovede štat. zástupcu žalobcu - kurátora P. Z. vyplýva, že v r. 1961 došlo k vyvlastneniu parc.č. XXX a v tom čase už pozemok bol prázdny, už tam nestál farský úrad. Po vyvlastnení v krátkej dobe Jednota na parc.č. XXX postavila budovu potraviny, pohostinstvo aj sklady a za parc.č. XXX bolo staré pletivo, ale nie po celej šírke. Prístup na parc.č. XXX/X, XXX/X, XXX/X bol aj cez parc.č. XXX, aj cez poľnohospodárske pozemky odzadu, kým existovalo družstvo, mechanizmy chodili cez poľnohospodárske pozemky odzadu, kde bola aj poľná cesta. T.č. už poľná cesta tam nie je, už sú tam súkromné pozemky, ktoré boli vydané ako náhradné pozemky.

21. Žalovaní v 1.,2. rade sú zapísaní ako bezpodieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti parc. Z.-G. Č..XXX, zastavané plochy a nádvorcia vo výmere 1110 m2 v obci Z. k.ú. Z., ako to vyplýva z LV č. XX k.ú. Z. z titulu darovacej zmluvy W. XXXX/XX /čl. 4/.

22. V konaní bolo zistené, že parc. Z.-G. Č.. XXX bola pôvodne zapísaná v pozemnoknižnej vl. č. XXX k.ú. Z. ako to vyplýva z výpisu pozemnoknižnej vložky č. XXX k.ú. Z. /čl.44/ a žalobca bol zapísaný ako vlastníkom tejto nehnuteľnosti parc.č. XXX v pozemnoknižnej vložke č. XXX k.ú. Z.. Na základe rozhodnutia Finančného odboru Okresného národného výboru v Trebišove zo dňa 31.5.1961 č. D..XXXX/XX a geometrického plánu - výkazu plôch zo dňa 21.6.1961 bola z vložky č. XXX odpísaná parc.č. XXX a zapísaná vo vl.č. XXX v prospech Jednoty Ľudové spotrebné družstvo v Trebišove so sídlom W. V., ako to vyplýva z výpisu pozemnoknižnej vložky č. XXX L. XXX k.ú. Z..

23. Z pozemnoknižnej vložky č. XXX k.ú. Z. /čl 46/ vyplýva, že parc.č. XXX bola zapísaná vo vl. č. XXX k.ú. Z. a na základe rozhodnutia Okresného súdu Trebišov pod č. Č. XXX/XXXX bolo vloženie vlastníckeho práva v prospech Jednoty Ľudové spotrebné družstvo v Trebišove so sídlom v V. v celosti.

24. Z fotokópie spisu Okresného súdu Trebišov so sídlom v V. č. Č.. XXX/XX vyplýva, že rozhodnutím finančného odboru ONV v Trebišove zo dňa 31.5.1961 pod č. D..XXXX/XX bolo rozhodnuté, že pozemok v intraviláne, ktorý je zapísaný v pozemkovej knihe vo vl.č. XXX k.ú. Z. podľa geometrického plánu parc.č. XXX v celkovej výmere 1110 m2 vlastnícky patriaci Reformovanej cirkvi v Z. v celku prechádza podľa nariadenia vlády č.15/59 Zb. a vyhl.č 88/59 Ú.v. do vlastníctva Jednoty-Ľudové spotrebné družstvo v V. dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia za náhradu 888,-Kčs. Z dôvodov rozhodnutia vyplýva, že vykonaným šetrením bolo zistené, že Jednota ĽSD v V. nehnuteľnosť užíva v celku, na ktorej stavia obchodné miestnosti a tento pozemok nevyhnutne potrebuje, aby mohlo plniť svoje úlohy. Preto boli splnené podmienky pre rozhodnutie o prechode predmetnej nehnuteľnosti do soc. vlastníctva podľa citovaných predpisov. Rozhodnutie sa doručovalo Jednote ĽSD V. a Reformovanej cirkvi Z.. Ďalej v spise sa nachádza oznámenie Finančného odboru ONV v Trebišove zo dňa 15.8.1961 č. D..XXXX/ XXXX , oznámenie o tom, že rozhodnutie o prechode nehnuteľného majetku do soc. vlastníctva podľa vládneho nar.č.15/1959 Zb. a vyhl. č. 88/1959 Ú.V. od Reformovanej cirkvi v Z.Y. sa stalo dňom 27.7.1961 právoplatným, a preto najneskoršie do 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia je potrebné požiadať

na základe tohto rozhodnutia o vykonanie pozemnoknižného návrhu v zmysle vyhl. č. 205/1958. Pozemnoknižný návrh bol podaný na OS v Trebišove so sídlom v V. dňa 30.8.1961, ktorý podala Jednota ĽSD Trebišov so sídlom v V. o vklad vlastníckeho práva vo vl.č. XXX k.ú. Z.. Uznesením Okresného súdu v Trebišove so sídlom v V. zo dňa 4.9.1961 pod č.d. XXX/XX bolo rozhodnuté, že sa povoľujú tieto zápisy: podľa rozhodnutia Fin. odboru ONV v Trebišove zo dňa 31.5.1961 č. D..XXXX/XX a geometrického plánu a výkazu plôch zo dňa 21.6.1961 : E./ W. W..Č.. XXX k.ú. Z. odpisuje sa časť parc.č. XXX vo výmere 376 m2 a pričleňuje sa ku parc.č.XXX, opravuje sa výmera u parc.č.XXX na 33 árov 36 m2 a odpisuje sa parc.č. XXX vo výmere 11 á 10m2 do novootvorenej vložky č.XXX tejto knihy, II./ v novootvorenej vložke č. XXX tejto knihy sa zapisuje parc.č. XXX odpísaná z vložky č. XXX tejto knihy a vkladá sa vlastnícke právo Jednote Ľudové spotrebné družstvo v Trebišove so sídlom v V. a o tomto sa upovedomujú: Štátne notárstvo W. V. s odpisom rozhodnutia, Okresné meračské stredisko v V., MNV W. Z., Jednota ĽSD V., Krajský zväz spotrebných družstiev v Prešove, Reformovaná cirkev Z..

25. Ďalej v konaní bolo zistené, že na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30.12.1992 Jednota - spotrebné družstvo Trebišov ako predávajúci predal spoločnosti O. W..J..V.. Z.Ž. v zast. štatutárnym zástupcom - žalovaným v 1. rade parcelu č. XXX so stavbou č.s. XXX vo výmere 1110m2 zapísanú na LV č. XX k.ú. Z.. Táto zmluva podliehala registrácii na Štátnom notárstve v Trebišove. Z obsahu spisu Štátneho notárstva v Trebišove č. R. XXXX/XX vyplýva, že táto zmluva bola zaregistrovaná dňa 31.12.1992 pod č. reg. R. XXXX/XX.

26. Z výpovede žalovaného vyplynulo, že v čase kúpy vzadu parc.č. XXX bola ohradená po celej šírke. Neskôr odkúpil aj parc.č. XXX/X za tým účelom, aby mal prechod na svoje pozemky, keďže býva vedľa a zaviazal sa umožniť nájomcom, ktorí budú potrebovať prechod cez tú parcelu, že ten prechod im umožní. P. Š. , užívateľ cirkevných pozemkov, stále chodil zozadu a tak chodí aj teraz. Asi pred 2-3 rokmi ohradu za parc.č. XXX dal preč, najprv tá ohrada tam ostala ako stočená a potom ju zobral p. Š., podľa neho preto, lebo pri oraní pôdy táto ohrada mu zavádzala. On bol ochotný uzavrieť so žalobcom dohodu na zriadenie vecného bremena ako starosta obce cez obecný pozemok, na ktorom stojí obecný úrad + dohodu ako občan - vlastník parc.č. XXX/X na prechod na pozemky žalobcu, kde je dostatok priestoru na prechod na parc.č. XXX/X. Pozdĺž parcel žalobcu totiž idú pozemky patriace obci.

27. Z darovacej zmluvy uzavretej dňa 8.4.1999 medzi spoločnosťou O. W..J..V.. Z. ako darujúcim a žalovanými ako obdarovanými vyplýva, že spoločnosť O. W..J..V.. Z. darovala nehnuteľnosti zapísané na LV č.XX k.ú. Z., a to parc.č. XXX s budovou č.s. XXX C.astavanú plochu vo výmere 1110m2 žalovaným a na základe tejto darovacej zmluvy sú žalovaní zapísaní ako bezpodieloví spoluvlastníci na LV č. XX k.ú. Z. čl. 38/.

28. Z listinného dôkazu predloženého žalovanými, zo zápisnice spísanej dňa 26.10.1960 na bývalom MNV W. Z. z príležitosti komisionálnej kolaudácie stavby Jednoty, vyplýva, že bola stanovená podmienka, že treba osadiť vchodové brány a ukončiť oplotenie.

29. Z výpovede svedka X. Š., ktorý má v prenájme nehnuteľnosti patriace žalobcovi, ako aj z výpovede svedkyne X. Š.-manželky X. Š. vyplýva, že pozemky za parc.č. XXX užíva X. Š. na základe písomnej nájomnej zmluvy uzavretej so žalobcom dňa 1.1.2009 a predtým ich užíval na základe ústnej dohody tak ako v minulosti pozemky užíval jeho otec a jeho dedo. Pestuje tam jačmeň aj pšenicu. S prístupom na pozemky žalobcu neboli a nie sú problémy. Chodilo sa aj spredu, aj zozadu aj cez obecné pozemky. Svedok ďalej potvrdil, že aj keď tam bola brána spredu, ak bolo treba, tak prišla obchodníčka a otvorila bránu. Je pravdou, že aj za parc.č. XXX bola ohrada, on však ten plot vybral niekedy v r. 1990-1992, kedy už parc.č. XXX odkúpili žalovaní, lebo plot už bol zničený. Celkove asi bolo 5x keď obchodníčka otvorila bránu a išiel spredu na pozemky, ktoré mal v užívaní. Bol aj taký prípad, že vypýtal kľúč od brány od žalovaných, aby sa mohol dostať na parc.č. XXX/X. Platí za užívanie cirkevných pozemkov riadne žalobcovi do pokladne a platí aj daň z nehnuteľnosti na obecný úrad.

30. Svedkyňa X. Š. ďalej potvrdila, že prístup mali na cirkevné pozemky aj odzadu aj spredu cez parc.č. XXX. Hoci vedeli, že parc.č. XXX patrí Jednote, chodili aj cez tú parcelu. Keď veľká brána bola otvorená tak sa tam dostala aj autom aj dvojkolkou, ale keď sa nedalo prejsť, cez veľkú bránu, lebo bola zamknutá, tak potom išla cez obecné pozemky. Ona nešla vypýtať kľúč od brány.

31. Z obsahu písomnej nájomnej zmluvy, ktorá bola uzavretá medzi žalobcom a X. Š. dňa 1.1.2009 na neurčitú dobu, vyplýva, že žalobca ako prenajímateľ prenajíma nájomcovi X. Š. nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX k.ú. Z. parc. Z.-G. Č.. XXX/X orná pôda o výmere 560 m², č. XXX/X o výmere 1764 m² a par.č. XXX/X o výmere 1012 m² v celosti na poľnohospodárske obrábanie za dohodnuté nájomné vo výške 17,-Eur ročne.

32.Z výpovede svedkyne X. X. vyplýva, že ako obyvateľka obce Z. dobre pozná predmetné pozemky, aj parc.č. XXX , keďže v predajni na tejto parcele pracovala od februára 1961 do októbra 1972 ako pracovníčka Jednoty, tak ako predavačka aj ako vedúca. Počas tohto obdobia, kým pracovala v predajni, tak parc.č. XXX zozadu bola ohradená plechom a mala také vedomosti, že na cirkevné pozemky, ktoré v tom období užíval X. Š. s manželkou, chodili zozadu. Pestovali tam pšenicu, zemiaky, repu , kukuricu a s mechanizmami vtedy chodili odzadu. V októbri 1972 už zo zdravotných dôvodov sa nevrátila do práce, ale keďže býva oproti Jednote, vie o tom, že X. Š. aj naďalej chodil zozadu na cirkevné pozemky, iba v jednom prípade videla, že mu otvára bránu žalovaný a vtedy X. Š. tam viezol zemiaky cez bránu a bolo to v období, keď p. U. už bol vlastníkom parc.č. XXX. K terajšiemu stavu sa už vyjadriť nevedela z toho dôvodu, že už je staršia, nie je často vonku, lebo jej to zdravotný stav nedovoľuje.

33.Svedkyňa F. Š. vo svojej výpovedi uviedla, že sa tak pamätá, že cez jednotársku parcelu sa chodilo na cirkevné pozemky. Nepamätala sa kto mal v prenájme a kto užíval cirkevné pozemky za jednotárskou parcelou a nevedela sa vyjadriť či tam bola nejaká dohoda ústna medzi Jednotou a cirkvou.

34. Z výpovede svedkyne X. M. Z. vyplýva, že ona už bola dospelá, keď jej otec užíval cirkevné pozemky , dokonca aj jej sestra tam spolu s otcom sadili zemiaky. Potom jej manžel a teraz ich syn užíva tieto pozemky. Nevie akým spôsobom získala Jednota tú parcelu kde bolo postavené pohostinstvo. Potvrdila, že potom keď bola postavená tá budova jednotárska, tak sa chodilo na cirkevné pozemky spredu, teda cez jednotársku parcelu. Do určitého času tam ani brána nebola, až potom sa urobila brána, a keď tam dali bránu, tak spočiatku sa brána nezamykala, ale teraz je už tá brána zamknutá, nevie odkedy. Nevie o tom, či bola nejaká dohoda medzi Jednotou a žalobcom o tom, že cez tú prvú parcelu jednotársku sa chodilo na cirkevné pozemky. Nevie o tom, že by bol problém pri vstupe na cirkevné pozemky cez tú prvú jednotársku parcelu. Podľa jej vedomostí Jednota kameň z tej zbúranej fary použila pri výstavbe pohostinstva a druhú časť kameňa dali preč. Potom, keď boli poľnohospodárske pozemky, tak sa chodilo aj zozadu na tie pozemky žalobcu. Teraz už nie je družstvo, sú tam súkromníci.

35. Z výpovede svedka P. Z. vyplýva, že cirkevné pozemky pozná od detstva, pamätá si aj na starý farský úrad, ktorý sa potom rozobral a ostala tam parcela na stavbu. Potom tam postavili pre Jednotu budovu. Keď už tá prvá parcela patrila Jednote, tak naďalej chodili na cirkevné pozemky spredu. Zozadu nebol žiaden prístup. Stále chodili na cirkevné pozemky spredu od hlavnej cesty, bola tam brána pre Jednotu, ale tá brána bola stále otvorená, pretože tam nosili tovar, on chodil na cirkevné pozemky, užíval tie cirkevné pozemky, bola tam posadená pšenica, zemiaky. Cirkevné pozemky užíval jeho otec, aj on a potom užívala sestra p. Š. a teraz tie cirkevné pozemky užíva rod. Š.. Potvrdil, že on stále chodil na tie pozemky spredu a nechodieval na tie pozemky zozadu, ani potom, keď už tam bol urobený prístup cez poľné cesty. T.č. už družstvo neexistuje, už ide o súkromné pozemky. Keď chodili cez tú bránu prednú tak nikto nebránil vstup na ten jednotársky pozemok, cez ktorý išli na cirkevné parcely.

36. Z výpovede svedkyne X. M. vyplýva, že cirkevné pozemky za budovou Jednoty používala cirkev a podľa jej vedomostí chodili tam spredu. Čiže prístup pre žalobcu bol cez tú prvú parcelu vedľa budovy Jednoty. Jednota užívala tú budovu, vedľa bola brána, ktorá bola otvorená, tak nikdy nikto nebránil prístupu na cirkevné pozemky cez ten prvý pozemok. Nevedela kedy bola urobená brána, ale čo si pamätá, tak brána tam bola a bola otvorená. Konkrétne sa nevedela vyjadriť k tomu, či bola uzavretá dohoda v mene Jednoty so žalobcom, ale podľa nej určite dohody boli ústne. V jednom období pracovala aj na Jednote a sa rozprávalo o tom, že bola ústna dohoda a že ten prístup cez tú prvú parcelu bol. Bola aj funkcionárkou, bola vo vedení miestnej organizácie Jednoty v Z. v r.1988 až do 90-tych rokov, bola predsedníčkou. Na miestnej organizácii sa nenachádzali žiadne listinné dôkazy ohľadom budovy Jednoty - Potraviny, pohostinstvo, ani ohľadom prístupu cez prvú parcelu na cirkevné pozemky. Takže vlastne o existencii ústnej dohody sa dozvedela priamo v Jednote od vedenia. Užívanie cirkevných pozemkov za budovou Jednoty bolo zo strany p. Š. člena reformovanej cirkvi.

37. Z výpovede svedkyne X. W. bolo zistené, že cirkevné pozemky za parc.č.XXX, teda za budovou Jednoty, užívala rodina X. Š.. Stále na tie cirkevné pozemky sa chodilo spredu. Bola tam brána, ktorá stále bola otvorená. Nepočula o tom, že by bol nejaký problém prístupom cez tú parcelu na zadné cirkevné pozemky. Bola taká tichá ústna dohoda o tom, že prístup cirkev má cez tú prvú parcelu vedľa stavby Jednoty na svoje pozemky a o týchto ústnych dohodách vlastne sa dozvedela a získala informácie napr. keď boli tie výročné schôdze Jednoty, vedelo sa o tom, že brána je otvorená, že sa tam chodí cez tú parcelu bez akýchkoľvek problémov. X. Š. tiež bol buď členom Jednoty alebo členom výboru a keďže užíval aj on tie cirkevné pozemky, tak nikdy problémy neboli. Pri tých schôdzach, aj výročných, iba pri bežnej komunikácii napr. X. Š. spomínal, že tam chodí cez tú parcelu, že má prístup na tie cirkevné pozemky, ale bolo to v rámci bežnej komunikácie. Bežne sa hovorilo o tom, že je prístup cez prvý pozemok vedľa budovy Jednoty na cirkevné pozemky a bežne sa takto užívalo, bežne bol využívaný tento prístup, a preto vlastne sa vychádzalo z toho, že bola ústna dohoda.

38. Z výpovede svedkyne L. Q. vyplýva, že, keď už bola budova Jednoty postavená, tak tam bola brána, ktorá bola stále otvorená aj vtedy, keď tam pracovala p. X. a potom, keď tam pracovala ona ako predavačka Jednoty. Tým, že brána bola otvorená, stále tam bol voľný prechod pre všetkých, ktorí išli na pozemky. Potvrdila, že keď tam pracovala ako predavačka v budove Jednoty, tak brána bola stále otvorená, bol voľný prechod, každý mal voľný prístup na tie cirkevné pozemky, dokonca aj traktor tam chodil. Nevedela sa vyjadriť k tomu, kto užíval cirkevné pozemky za budovou Jednoty, ale prístup z druhej strany nebol, s prístupom z druhej strany mali problémy aj občania dediny, ktorí tam mali záhrady. Pracovala tam ako predavačka približne 10 rokov a vlastne zastupovala p. X.. V určitom období bola aj vedúcou predajne. Počas tých rokov, keď tam pracovala ako predavačka, nikdy problémy neboli s prístupom, pretože brána bola stále otvorená. Ona sa nezaujímalá o to, či bola akási dohoda medzi Jednotou a cirkvou, ale niečo muselo byť, pretože predstavitelia Jednoty chodili ku nej a nikdy sa nepýtali prečo tam traktor chodí, prečo je tam ten prístup, čiže nemali nikdy žiadne námietky.

39. Z výpovede svedkyne X. D. bolo zistené, že v budove Jednoty pracovala ako predavačka v r.1993-2007 a kým tá budova patrila Jednote a tam pracovala ako predavačka, tak brána bola stále otvorená. Až potom, keď p. U. odkúpil tú budovu, tak potom dal bránu opraviť a brána musela byť zamknutá. Keď tam pracovala ako predavačka Jednoty, tak cez tú bránu chodili aj traktory a videla, že sa užívajú tie zadné pozemky za stavbou budovy s tým, že tam bolo poorané, ale nikdy sa nestarala o to, že kto vlastne užíva tie cirkevné pozemky. Nevie či tam bol nejaký prístup zo zadu na tie pozemky, nikdy sa o to nezaujímalá. Keď chodili ku nej z Jednoty, tak nikdy nehovorili o tom, že bránu treba zamykať alebo nikdy sa nepýtali na to, že prečo nie je brána zamknutá. Keď nastúpila pracovať ako predavačka Jednoty, tak brána bola otvorená, takto potom bolo aj ďalej, a až potom, keď p. U. to všetko odkúpil, tak jemu to začalo vadíť, a preto vlastne bránu začal zamykať. Ona predpokladala, že bola ústna dohoda medzi Jednotou a reformovanou cirkvou, lebo počula o prístupe, keďže ku nej do obchodu chodili aj jedni aj druhí, tak sa hovorilo o tom prístupe. Nebola prítomná pri uzatváraní ústnej dohody, ani vedenie Jednoty jej o tom nerozprávalo, čiže výlučne len z reči, z bežnej komunikácie s ľuďmi predpokladala, že takáto ústna dohoda bola urobená. Ona potom ďalej pracovala ako predavačka u p. U., u jeho syna, ale najprv od Jednoty odkúpila firma O. túto nehnuteľnosť. Aj potom, keď p. U. uzatvoril bránu a brána bola zatvorená, nebol problém, keď p. X. Š. chcel prejsť, tak bránu mu ona otvorila, nebol s tým žiaden problém, pričom tam pracovala do r.2007 a potom odišla do invalidného dôchodku. Za ten čas, kým tam pracovala nikdy nebol problém s prechodom cez pozemok, nikdy jej p. U. nehovoril, že nesmie otvoriť bránu na prechod. Potom, keď už bola brána uzamknutá a ona mala kľúč od p. U., tak brána sa otvárala príležitostne podľa potreby. Keď priniesli tovar - ráno, večer, alebo keď prišli pre ňu, že treba otvoriť bránu, tak išla a ju otvorila. Keď bola v práci cez deň a keď p. X. Š. chcel ísť na cirkevné pozemky, a to väčšinou bolo ráno, keď išiel robiť, tak ju poprosil, aby otvorila bránu, tak bránu mu otvorila. Po pracovnej dobe, keď bola doma, tak také veci sa už nestávali, lebo on už vtedy nechodil na pole, on chodil ráno, keď ona bola v práci. Keď išiel p. X. Š. na pozemky, tak išiel s mechanizmom, s traktorom a chodil tam podľa potreby, keď išiel tam robiť.

40. Z výpovede funkcionárov bývalej Jednoty Trebišov E.. X. Q., E.. X. S., E.. Z. V. vyplýva, že nemajú vedomosti o dohode, ktorá by mala byť uzatvorená medzi žalobcom a Jednotou Trebišov ohľadom prechodu cez jednotársku parcelu na cirkevné pozemky. Nemali vedomosti o tom, či boli podané nejaké podnety alebo sťažnosti v súvislosti s prechodom cez parcelu Jednoty na cirkevné pozemky. E.. Q. L. E.. S. nemali vedomosti o tom, či cez jednotársky pozemok, vedľa budovy potravín, sa chodilo na zadné pozemky. E.. Q. sa nepamätal, či bola tam brána alebo nie. E.. S. prvýkrát sa stretol pri práci

s predmetnou nehnuteľnosťou, keď sa rozhodovalo o tom, či nehnuteľnosť ide na predaj alebo do prenájmu. Svedkyňa E.. Z. V. potvrdila, že chodievala na návštevu do jednotárskej prevádzky v Z., tak vie, že tam bola brána a si pamätá, že sa prechádzalo cez ten pozemok, cez voľnú časť pozemku vedľa stavby Jednoty. Vie, že niekto tam obrábal pozemky za prevádzkou Jednoty, ale bližšie sa nepamätá a nevie konkrétnejšie sa k tomu vyjadriť. Pamätá si iba to, že z prednej časti bola prevádzka oplotená a vo všeobecnosti bol taký postup, že ráno, keď sa nastúpilo do práce, tak sa otvorila prevádzka aj brána a po skončení pracovnej doby sa uzamykali aj dvere aj brána, čiže tak to bolo v každom prípade. Keď vychádza z toho, čo uviedla, tak vlastne potom tam bola možnosť prechodu, mohol tam ísť hocikto počas pracovnej doby, lebo brána bola otvorená.

41. Z výpovede svedkyne X. Č. vyplýva, že vie o tom, že cirkevné pozemky za budovou bývalej Jednoty užíva p. Š., ale chodí zo zadu alebo cez pozemky OÚ. Ona nikdy nevidela p.Š., ktorý užíva cirkevné pozemky, chodiť z predu, stále chodil zo zadu a vlastne nikoho cez bránu nevidela chodiť, ale potvrdila v jednom prípade, že cez bránu išli s vozíkom a s takou maličkou terou. Ďalej uviedla, že neboli problémy so vstupom na cirkevné pozemky, stále bol pokoj, len teraz v poslednom období vznikol ten nepokoj kvôli pár rodinám. Je zabezpečený prechod ešte aj zo zadu, kde bola stará cesta poľnohospodárska + cesta tá vydláždená vedľa OÚ.

42. Z výpovede svedka O. U. bolo zistené, že zadné pozemky, tie cirkevné, užíval p. Š. X.. Pamätá sa, že chodil na tie pozemky stále zo zadu, tam je poľnohospodárska cesta. Traktor, či kombajn, teda mechanizmy tiež chodia zo zadnej časti. Potvrdil však, že v jednom prípade videl, keď p. Š. išiel zbierať fazuľu na cirkevné pozemky, mal odstavené auto na pozemku OÚ a išiel aj cez ten pozemok patriaci jeho otcovi.

43. Na základe zmluvy o odovzdaní družstevného majetku do dočasného užívania zo dňa 31.7.1992 nebytové priestory - pohostinstvo v Z. - boli dané do nájmu p. S. na obdobie do 9.7.1994.

44. Subjekt Jednota SD Trebišov bola vymazaná z Obchodného registra k 1.7.2004 na základe rozhodnutia súdu. K otázke archivácie dokumentov súd vyžiadal správu od bývalého správcu konkurznej podstaty JUDr. Igora Vargu, ktorý oznámil súdu, že dokumenty odovzdal do archívu spoločnosti G. V..R..J.. W.. R., ale už sú skartované.

45. Z kópie pozemkovej mapy vyplýva, že na parcelu č. XXX je vstup od hlavnej cesty a za parcelou č. XXX sa nachádza parc.č. XXX/X ako aj parc. č. XXX/X, XXX/X vlastnícky patriace žalobcovi. Tieto skutočnosti boli zistené aj na obhliadke na mieste samom dňa 12.6.2015, kde bolo zistené, že vstup na cirkevné pozemky je aj zo zadnej strany, kde sa nachádza tzv. poľná cesta, ktorá je prístupná pre každého občana Obce, aj pre cudzích. Táto poľná cesta, podľa vyžiadaných LV, je vo vlastníctve viacerých subjektov /čl. 329 a nasl./.

46. Po vyššie vykonanom dokazovaní a vychádzajúc z vyššie zistených skutočností Okresný súd rozhodol vo veci Rozsudkom sp.zn.9C/68/2010, dňa 12.12.2016, tak že: I. určil, že žalobca má právo zodpovedajúce vecnému bremenu prechodu pešo, povozom cez parcelu Z.-G. Č. XXX zastavané plochy a nádvoria vo výmere 1110 m² nachádzajúcu sa v k. ú. Z., zapísanú na LV č. XX k. ú. Z., II. priznal žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu a III. žalovaným v 1., 2. rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť preddavkované trovy konania štátu v plnom rozsahu.

47. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že žalobca preukázal, že nadobudol právo zodpovedajúce vecnému bremenu výkonom práva vydržaním, keďže boli splnené zákonné podmienky v zmysle ust. §134 OZ. Aj keď listinný dôkaz na uzavretie dohody medzi Jednotou Trebišov a žalobcom nebol predložený a ani súdu sa nepodarilo zabezpečiť z archívu listinné dôkazy, vypočutí svedkovia /okrem svedkov - funkcionárov Jednoty, ktorí sa nevedeli vyjadriť vôbec k prechodu/ vo svojich svedeckých výpovediach potvrdili, že nájomca - člen zboru žalobcu, ktorý záhradu žalobcu - cirkevný pozemok - za parcelou žalovaných obrábal, prechádzal aj cez parcelu č. XXX (a nielen zozadu) na záhradu žalobcu a nikto nikdy nebránil prechodu cez predmetný pozemok, a preto bol dobromyseľný, že mu právo prechodu patrí, a to od r.1961 kedy sa stal vlastníkom Jednota. Problémy neboli do r.2009, kedy sa žalobca snažil zosúladiť užívací stav so stavom právnym a uzavrieť zmluvu o vecnom bremene, ale nedošlo k dohode, lebo žalovaní to odmietli a tvrdili, že možno chodiť odzadu alebo cez pozemok obce na cirkevné pozemky. Právne významnou skutočnosťou v danom prípade je to, že sa cez tento pozemok, parcelu

č.XXX, prechádzalo na pozemok žalobcu, cez tento pozemok sa chodilo, Jednota a ďalší vlastníci mlčky s týmto výkonom práva súhlasili, nebránili prechodu cez ten pozemok, neboli podávané žiadne podnety ani sťažnosti, a preto žalobca bol dobromyseľný pri výkone práva prechodu, keďže nebol nikým rušený. Takéto správanie sa vlastníka pozemku vlastne nasvedčuje tomu, že v minulosti zrejme nejaká dohoda medzi bývalým vlastníkom /Jednotou/ a žalobcom na prechod cez jednotársky pozemok bola. To, že výkon práva prechodu nevykonal priamo štatutárny zástupca žalobcu, ale nájomca, ktorý mal pozemok žalobcu v nájme, nie je právne významnou skutočnosťou. V danom prípade totiž platí analogicky to čo pri vydržaní v prípade užívania pozemkov družstvom, keď odovzdanie poľnohospodárskych pozemkov do užívania JRD neprerušilo plynutie vydržacej lehoty, v týchto prípadoch naďalej vydržacia lehota plynula, hoci pozemky boli v užívaní družstva. V danom prípade nie sú právne významné ani ďalšie skutočnosti uvádzané žalovaným /napr. možný prístup cez poľnú cestu zozadu alebo cez obecné pozemky, stanovená podmienka pre kolaudáciu stavby a iné/. Podľa novely OZ č. 509/1991Zb. od 1.1.1992 žalobca bol spôsobilým subjektom práva na vydržanie. Teda žalobca - právnická osoba bola spôsobilá vydržať právo prechodu a prejazdu na predmetnom pozemku od 1.1.1992 a tak 10 ročná vydržacia doba uplynula najneskôr dňom 31.12.2001.

48. Podľa názoru súdu v danom prípade bol daný naliehavý právny záujem žalobcu na takejto určovacej žalobe, pretože až zápisom do katastra nehnuteľnosti, na základe rozhodnutia súdu, dochádza k zosúladeniu faktického stavu so stavom právnym.

49. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, keďže podľa názoru súdu žalobca v tomto konaní uniesol dôkazné bremeno, preukázal, že vydržaním nadobudol právo zodpovedajúce vecnému bremenu, súd žalobe o určenie, že žalobca má právo zodpovedajúce vecnému bremenu prechodu pešo, povozom cez parcelu Z.-G. Č.. XXX zastavané plochy a nádvoria vo výmere 1110m², nachádzajúcu sa v k.ú. Z., zapísanú na LV č.XX, vyhovel tak ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku.

50. Keďže rozsudkom OS Trebišov č.k. 9C/68/2010-89 zo dňa 18.4.2011 nárok žalobcu o strpenie výkonu práva prechodu cez parcelu Z.-G. Č..XXX na parcelu Z.-G. Č..XXX/X zapísanú na LV č.XX k. ú. Z. bol vylúčený na samostatné konanie, tak o tomto nároku súd nerozhodoval.

51. Proti rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalovaní a žiadali rozsudok v celom rozsahu zmeniť, žalobu v celom rozsahu zamietnuť a súčasne zaviazať žalobcu k úhrade trov konania, príp. navrhli rozsudok v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Rozsudok napadli z odvolacích dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) C.s.p.. Namietali, že rozsudok považujú za nezákonný, že súd nesprávne vyhodnotil dôkazy, nesprávne posúdil danú právnu vec a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam.

52. V odvolaní poukázali na to, že v konaní bolo nesporne preukázané, že žalobca nesplnil zákonné podmienky a to dobromyseľnosť a nepretržité užívanie s poukazom na § 151n ods.1, § 151o ods. 1 a § 134, ods. 1 Obč. zák. Poukázali na listinné dôkazy predložené súdu z r. 1960, z ktorých bolo nesporne preukázané, že právny predchodca žalovaných, nikdy nedovolil, prechádzať cez svoj pozemok a o takomto prechode nebola nikdy uzatvorená žiadna písomná ani ústna dohoda alebo zmluva, a to ani konkludentne. Teda už z predmetných zápisníc vyplýva, že právny predchodca žalovaných, nikdy a ničím nesúhlasil, aby nehnuteľnosť, t. j. parc. čís. XXX, v kat. úz. Z., mala byť otvorená, bez oplotenia a tým, aby bola daná možnosť prechodu po jeho pozemku. Priečilo by sa to nesporne v tej dobe, striktným zásadám, o ochrane družstevného majetku. Poukázali na to, že právny predchodca žalovaných striktno trval na oplotení celého areálu, t. j. z pochopiteľných dôvodov, vážnej ochrany družstevného vlastníctva. Preto právne neobstojí odôvodnenie súdu, že v minulosti "zrejme" bola nejaká ústna dohoda medzi Jednotou - SD Trebišov a žalobcom. Nestotožnili sa s názorom súdu o vydržaní, že v prejednávanej veci bolo toto právo vykonávané počas zákonom stanovenej doby, nerušene a nepretržite v dobrej viere, že nejde o právo len domnelé. Zdôraznili, že súčasne musí byť preukázaná aj existencia právnej povinnosti vlastníkov pozemku strpieť výkon tvrdeného práva. Takáto povinnosť zo strany žalovaných nikdy nebola a táto skutočnosť bola a j v rámci dokazovania preukázaná. Vytýkali súdu, že aj keď vykonal rozsiahle dokazovanie, nezaložil svoje rozhodnutie v tom smere, aby skúmal splnenie všetkých zákonných podmienok pre právo, ktoré v napadnutom rozsudkom žalobcovi priznal, týkajúce sa predovšetkým podmienok vydržania. Uviedli, že dokazovanie bolo dostatočne vykonané a bolo súdom dostatočne preukázané iba v tom smere, že žaloba žalobcu je právne nedôvodná. Tvrdili, že súd sa odklonil od výsledkov vykonaného dokazovania a žalobcovi priznal právo prechodu pešo

alebo povozom titulom vydržania, čo však nebolo v konaní preukázané. Poukázali aj na nesprávne odôvodnenie napadnutého rozsudku na str. 11, v bode 44, v jeho druhej polovici, kde sa uvádza:„...“ že v minulosti nejaká dohoda medzi bývalým vlastníkom, / Jednotou a žalobcom, na prechod cez jednotársky pozemok, bola. Dôvodili, že ak niekedy prešla iná osoba, ale nikdy nie žalobca, po predmetnom pozemku, ako uviedol svedok Š. X., že to bolo počas celej doby jeho dlhoročného nájmu so žalobcom, asi len 5x, tento súhlas nevykonal priamo štatutárny zástupca právneho predchodcu žalovaných, ani následne samotní žalovaní, a preto to nemôže byť právne významná a zaväzujúca skutočnosť a ani žiadna podmienka splnenia vydržania pre priznanie tohto práva žalobcovi. V tejto súvislosti poukázali na to, že zamestnanec Jednoty - SD Trebišov, pracujúci v jeho prevádzke Z., nemal právne zaväzujúce rozhodnutia a žiadne jeho pokyny nenahradzovali rozhodnutie štatutára Jednoty - SD Trebišov, ktorým bolo jedine predstavenstvo. Predmetnú nehnuteľnosť, nadstavbu, súp. čís. XXX, postavenú na parc. čís. XXX, spolu s touto parcelou čís. XXX, odkúpila 30.12.1992, spoločnosť O., W.. J.. V., V. V. Z. Č.. XX, ktorej majiteľom a konateľom, bol žalovaný v 1/ rade. Mali za nesporne preukázané, že táto spoločnosť v predmetnej kúpnej zmluve neprevzala žiadne vecné bremeno, právo prechodu, po parcele čís. XXX a nebola ani ústne, ani iným prejavom upozornená predávajúcou stranou, že ona také právo trpí. Ďalej v konaní mali za preukázané, že už dávno pred uzavretím tejto kúpnej zmluvy, bola parc. čís. XXX, oplotená. Poukázali aj na dôležitú písomnú listinu, na zápisnicu napísanú 26.10.1960 na MNV Z., kedy bola vykonaná kolaudácia predmetnej nehnuteľnosti - bývalej prevádzkovej budovy Jednoty - SD Trebišov - dve zápisnice. Z oboch týchto zápisníc mali za preukázané, že kolaudačnou komisiou bola daná úloha a to: dokončiť oplotenie celého areálu a to v termíne do 15.11.1960. Mali za nesporné, že danou úlohou oplotenia celého areálu sa sledovala len a len ochrana družstevného majetku a preto je nesporné, aby prichádzalo do úvahy nejaké vecné bremeno - právo prechodu po majetku bývalého družstevného majetku. Dôvodili, že preto predávajúca Jednota - SD Trebišov, nemohla mať žiadne ústne dohody so žalobcom o prechode po jej pozemku a ani nemohla takto konať, lebo by tým bola preukázateľne narušená ochrana družstevného vlastníctva, čím by sa mohli pri vzniku manka hmotne zodpovedné osoby vyvinieť. Bolo by to vo vážnom rozpore aj s ust. Zákonníka práce a predsa Jednota - SD mala vytvoriť také podmienky pre svoje HZO, aby nedošlo ku škodám na majetku. V tejto súvislosti poukázali na to, že ak aj prešla nejaká cudzia osoba po parcele č. XXX, počas dňa, kedy je len pochopiteľné, že počas prevádzky keď bola hlavná brána otvorená, lebo prichádzal počas dňa tovar, do prevádzkovej budovy Jednoty - SD, tak toto sa mohlo stať iba tak, že táto osoba vstúpila na pozemok, bez akéhokoľvek súhlasu jeho vlastníka, že ak hmotne zodpovedná osoba nezakročila, porušila vnútrodružstevné predpisy, ale o tom Jednota - SD vôbec nemohla mať vedomosti, že 10 ak by HZO dovolila prechod inej osoby po pozemku, ktorý vlastnícky patril právnenému predchodcovi žalovaných, takéto dovoľenie na prechod, predsa nemohol zaväzovať Jednotu - SD, ktorá je pochopiteľné, že sídlila v okresnom meste a nemohla mať žiadne vedomosti o prechode, ani o tom, že táto zamestnankyňa vlastne porušuje vnútrodružstevné predpisy, ak vpustí prechodom inú osobu, cez tzv. " dvor". Toto nemohlo mať žiadne zaväzujúce podmienky pre štatutára Jednoty - SD, t. j. pre jej predstavenstvo. Ak by predstavenstvo Jednoty - SD Trebišov, dalo súhlas k tomuto vecnému bremenu - prechodu po parcele čís. XXX, ktoré vlastne dávalo aj súhlas k odpredaju majetku vo vlastníctve družstva, tak by táto povinnosť bola podchytená pre kupujúceho jednoznačne do kúpnej zmluvy, čo by sa nesporne z pohľadu ochrany družstevného majetku v danom prípade, priechilo všetkým zákonným predpisom na činnosť Jednoty -SD. Citovali z bodu V kúpnej zmluvy uzatvorenej s Jednotou - SD Trebišov z 30.12.1992 a uviedli, že na základe darovacej zmluvy uzatvorenej 14. 4.1999 došlo k prechodu vlastníckeho práva na nich. Mali za nesporne preukázané, že sa jednalo o ďalší prevod predmetných nehnuteľností, celých oplotených, bez akejkoľvek ťarchy, bez akéhokoľvek vecného bremena, čo znamená, že neexistovalo na parc. č. XXX, žiadne vecné bremeno, t. j. právo prechodu pre cudzie osoby, ktoré sa nemôžu dostať na istú nehnuteľnosť, resp. že existuje istá nehnuteľnosť- parcela, ku ktorej nie je žiadny iný prístup a preto by muselo byť obmedzené vlastnícke právo fyzickej osoby. Poukázali na to, že nie je splnená podmienka dobromyseľnosti, že v konaní nebola preukázaná ani zákonná podmienka a existencia právnej povinnosti žalovaných, ako vlastníkov predmetnej parcely, strpieť výkon žalobcom tvrdeného práva. Takáto povinnosť zo strany žalovaných nebola v celom dokazovaní preukázaná a preto súd nesprávne vo veci rozhodol. Tvrdili, že v celom dokazovaní nebol zo strany žalobcu preukázaný naliehavý právny záujem na určení tohto práva. Vážne namietali odôvodnenie súdu o naliehavom právnom záujme. Tvrdili, že najprv v dokazovaní sa musí preukázať zo strany žalobcu faktický stav, ktorý sa vôbec nepreukázal, a je nutné preukázať aj na strane žalovaných, trpenie tohto práva, že len ak sa tieto dve skutočnosti preukážu na oboch stranách, je len a len pochopiteľné, že sa následne, po vydaní v danom prípade, zákonného súdneho rozhodnutia, tento stav zapíše do katastra nehnuteľnosti. Nemôže sa však zapísať do katastra nehnuteľností nepreukázaný

a neexistujúci stav, t. j., ak nie je preukázaný výkon tohto práva na strane žalobcu a nie je preukázané ani trpenie tohto práva na strane žalovanej. Bol by to nezákonný zápis v katastri. V danom prípade mali za nesporne preukázané, že v dokazovaní nebola splnená ani jedná z týchto vážnych a zákonných podmienok, že nebol preukázaný ani faktický stav na strane žalobcu, ani trpenie tohto stavu na strane žalovaných, súčasne sa nepreukázal ani naliehavý právny záujem zo strany žalobcu titulom vydržania. Poukázali na to, že množstvo vykonaných dôkazoch svedčí o tom, že návrh žalobcu je právne nedôvodný. Z výsluchu svedka X. Š. vypočutého pred súdom im nesporne vyplynulo, že uvedenú parcelu užíva nepretržite už dlhú dobu, čo vyvracia právnu opodstatnenosť podaného návrhu žalobcom a to preukázanie naliehavého právneho záujmu na kladnom vyriešení sporu v jeho prospech, nakoľko žalobca už dlhodobo predmetnú parcelu neužíva. Tým je súčasne preukázané, že žalobca nespĺňa zákonnú podmienku vydržania v zmysle § 151o v spojení s § 134 Obč. zák. , a to nepretržitý výkon práva po dobu 10 rokov a subjekt nadobúdajúci toto právo musí byť jeho oprávneným držiteľom. Uviedli, že v ďalšom vo svojej výpovedi menovaný svedok potvrdil, že na predmetnú parcelu sa dá chodiť aj zozadu a on to aj takto využíva. Vykonanou obhliadkou na tvári miesta im bolo nesporne preukázané, že nielen na parcelu čí. XXX/X, ale aj na ostatné parcely, vlastnícky patriace žalobcovi, sa dá dostať zo zadu od poľnej cesty, ku ktorým je vstup voľný a takto sa aj bežne v praxi táto poľná cesta využíva ostatnými miestnymi občanmi, resp. vlastníckymi nehnuteľnosťami, ktorí nie sú občanmi Obce Z.. Okrem iných dôkazov, aj z pohľadu vykonanej obhliadky , bol nesporne zistený právny a skutkový stav, že je nesporne preukázaná právna neodôvodnenosť predmetnej žaloby a to v celom rozsahu. Tvrdili, že v konaní bolo preukázané, že na parcelu vlastnícky patriacu žalobcovi sa dá dostať (okrem cesty poľnej zo zadu), aj ďalšou cestou (viď priložený náčrtok - a to okolo obecného úradu, parc. čí. XXX, potom po parc. čí. XXX - vlastnícky patriacej žalovaným). Dôkazy- uznesenie Obecného úradu Z. Č.. XX/XXXX - pozemok sa odpredáva, ako prístupová cesta nielen pre žalovaných, ale aj pre užívateľov obecného pozemku. Táto cesta aj v súčasnosti je prístupná aj žalobcovi a aj preto je predmet sporu právne nedôvodný. Čestné vyhlásenia svedkýň M., D., V. Z., W., považovali za účelové. Tvrdili, že právne neobstojí odôvodnenie súdu na str. 11, bod 44 o tom, že žalobca, ako právnická osoba bola spôsobilá vydržať právo prechodu a prejazdu na predmetnom pozemku od 1.1.1992 a tak 10 ročná vydržacia doba uplynula najneskôr dňom 31.12. 2001. Do pozornosti dali list žalovaného v 1. rade zo 4. 2. 2009, zaslaný po tom, čo žalovaní odkúpili do svojho vlastníctva od Obce Z., parc. č. XXX/ X , za účelom užívania a uskladnenia svojich poľnohospodárskych mechanizmov, ale aj za účelom toho, že sprístupní vstup všetkým, ktorí budú užívať obecnú parcelu - časť parc. č. XXX L. Č.. XXX. Citujúc znenie § 151o ods. 1, veta druhá Obč. zák. , uviedli, že tieto zákonné podmienky neboli v rámci dokazovania pred súdom preukázané. Tvrdili, že žalobca nepreukázal odkedy takto využíval predmetnú parcelu a odkedy takto žalovaní trpeli tento výkon jeho práva. Žalobca nepreukázal odkedy trpel právny predchodca žalovaných toto právo. Poukázali na to, že nestačí, ak to súd vymedzil časom, podľa nového Obč. zák. , ak v skutočnosti nebol v tomto čase vykonaný žiadny výkon tohto práva, t. j nebol realizovaný žalobcom. Z daného vyplýva, že napadnutým rozsudkom, by práve oni boli vážne obmedzovaní v užívaní im vlastnícky patriaceho pozemku, parc. č. XXX. Pritom poukázali aj na to, že aj Obec Z. vyšla v ústrety aj žalobcovi, ak aj jemu umožnila odpredajom pozemku, časti parc. č. XXX pre žalovaného, prístup na jeho parcelu, ktorá je vlastne už druhým jeho prístupom, na parc. č. XXX/X, okrem poľnej cesty zo zadu (ako je preukázané z náčrtu). Z vykonaného dokazovania mali za preukázané, že žalobca sa dostal do dôkaznej núdze, čo súd vôbec nerešpektoval.. Žalobca nepreukázal svoje tvrdenia o dĺžke vydržacej doby, nepreukázal ani dobromyseľnosť pri vydržaní vecného bremena. Okrem toho je preukázané, že na jeho parcelu čí. XXX/X, je možná iná cesta a celkom až dve cesty, ktoré vlastnícky nebudú obmedzovať žalovaných, ale ani žiadneho iného účastníka. Samotná Obec Z. riešila ešte druhú prístupovú cestu k pozemkom aj iným prístupom, t. j. z hlavnej cesty, aby bol prístup nielen zo zadu, ale aj prednej časti, t. j z hlavnej cesty. Z daného im jednoznačne vyplýva iba účelovosť konania zo strany žalobcu a účelovosť a vykonštruovanosť súdu pri vynesení rozsudku, s cieľom napomôcť žalobcovi a to s poukazom na podanú výpoveď starostu, Obce Z. a štát. zást. žalobcu. Navrhli nami rozsudok zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť a žalobcu zaviazat' k úhrade trov konania. Prípadne navrhli zrušiť rozsudok a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie dokazovanie a na nové rozhodnutie.

53. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu považoval rozsudok za zákonný. Uviedol, že v konaní bolo jednoznačne nepochybne preukázané, že mu vzniklo vecné bremeno práva prechodu a prejazdu cez parcelu Z.-G. Č.. XXX zastavané plochy a nádvorí na parcelu Z.-G. Č.. XXX/X v kat. území Z.Y., obec Z. a preto žiadal rozsudok v celom rozsahu potvrdiť ako zákonný a odvolanie žalovaných v celom rozsahu zamietnuť. Ďalej opakoval skutočnosti uvádzané už pred súdom prvej inštancie a zdôraznil, že cirkev bola oprávneným držiteľom práva prechodu a prejazdu cez parcelu Z.-G. Č.. XXX, nakoľko jej pred

odňatím táto parcela patrila a nikdy s jej odňatím nesúhlasila a bola uzavretá ústna dohoda medzi zástupcami cirkvi a zástupcami Jednoty, ktorí na uvedenej parcele stávali predajňu Jednoty, že cez uvedenú parcelu môžu prechádzať a takto zadnú časť pozemku záhradu naďalej užívať, že vtedajšia právna prax nepoznala inštitút vecného bremena, že jej nikto nikdy nebránil prechodu cez predmetný pozemok a členovia zboru ho považovali za vlastný, že pri jeho užívaní boli vždy dobromyseľní, že im právo prechodu patrí na základe ústnej dohody. Poukázali okrem iného na novelu Občianskeho zákonníka č. 509/1991 Zb. na podmienky vydržania, že uvedená novela umožňovala, aby spôsobilým subjektom práva na vydržanie bola aj právnická osoba, kedy došlo k zrovnoprávneniu všetkých foriem vlastníctva a subjektov v občianskoprávných vzťahoch, že cirkevný zbor ako právnická osoba je spôsobilá vydržať právo prechodu a prejazdu cez nehnuteľnosť a že 10-ročná vydržacia lehota, ktorá od roku 1992 ku dňu podania žaloby bola splnená (18rokov) a že cirkevný zbor bol oprávneným držiteľom práva prechodu a prejazdu cez parcelu Z.G. Č.. XXX vzhľadom na všetky okolnosti bol dobromyseľný vzhľadom na ústnu dohodu, že mu toto právo patrí.

54. Žalobcovia k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu uviedli, že ho považujú za vykonštruované, účelové, podané v rozpore s vykonaným dokazovaním a trvali na skutočnostiach nimi uvádzanými v odvolaní proti rozsudku. Poukázali na svedeckú výpoveď X. Š. ako dlhoročného nájomcu a predtým jeho otca, ktorý bol tiež dlhoročným nájomcom predmetnej parcely, ktorý sa jasne vyjadril, že na túto parcelu vstupuje zozadu. Trvali na tom, že miestna ohliadka poukázala jasne na to, že na predmetnú parcelu je možný prechod zo zadnej časti a že je nesporne preukázané, že aj iní vlastníci prechádzajú na všetky a iné parcely, nachádzajúce sa v tejto časti stále zozadu. Trvali na všetkých dôvodoch uvedených v odvolaní voči napadnutému rozsudku.

55. Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 9Co/244/2017, zo dňa 14.09.2018, rozhodol tak, že zrušil rozsudok a vrátil vec súdu na nové konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov v súvislosti s posúdením a jeho záverom, že žalobca - právnická osoba bola spôsobilá vydržať právo prechodu a prejazdu na predmetnom pozemku od 1.1.1992 a tak 10-ročná vydržacia doba uplynula najneskôr dňom 31.12.2001. K tomuto záveru dospel po vykonanom dokazovaní, vychádzajúc z vyššie cit. zák. ust., že nájomca - člen zboru žalobcu, ktorý záhradu žalobcu - cirkevný pozemok za parcelou žalovaných obrábal, prechádzal aj cez parcelu č. XXX /a nielen zozadu/ na záhradu žalobcu a nikto nikdy mu nebránil prechodu cez predmetný pozemok a preto bol dobromyseľný, že mu právo prechodu patrí a to od roku 1961, kedy sa stal vlastníkom Jednota, pričom konštatoval, že problémy neboli do roku 2009, kedy sa žalobca snažil zosúladiť užívací stav so stavom právnym a uzavrieť zmluvu o vecnom bremene, ale že nedošlo k dohode, lebo žalovaní to odmietli a tvrdili, že možno chodiť odzadu alebo cez pozemok obce na cirkevné pozemky. Právne významnou skutočnosťou v danom prípade pre súd bolo, že sa cez tento pozemok - parcelu č. XXX prechádzalo na pozemok žalobcu, že cez tento pozemok sa chodilo a že Jednota a ďalší vlastníci mlčky s týmto výkonom práva súhlasili, nebránili prechodu cez ten pozemok a neboli podávané žiadne podnety, ani sťažnosti a preto žalobca bol dobromyseľný pri výkone práva prechodu, keďže nebol nikým rušený. Za tým súd konštatoval, že takéto správanie sa vlastníka pozemku vlastne nasvedčuje tomu, že v minulosti zrejme nejaká dohoda medzi bývalým vlastníkom (Jednotou a žalobcom) na prechod cez jednotársky pozemok bola. Takýto záver a odôvodnenie rozhodnutia súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov v súvislosti s posúdením vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu cesty (prechodu) podľa § 134 a § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka. Rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je riadne odôvodnené a dostatočne presvedčivé so zreteľom na opodstatnenosť nároku žalobcu a to vo vzťahu k podstatným náležitostiam vzniku vecného bremena výkonom práva a oprávnenosti držby (vydržanie) podľa § 151o Obč. zák.

56. Za držbu práva sa považuje aj jeho výkon (vo vzťahu k inej veci) po dobu vyžadovanú zákonom, ktorá spolu s naplnením subjektívnej stránky držiteľa a naplnenia objektívnych predpokladov, má právne dôsledky spočívajúce vo vydržaní práva a za splnenia ďalších podmienok uvedených v zákone, má za následok vydržanie vecného bremena, ktoré zaťažuje konkrétnu nehnuteľnosť, ku ktorej bolo právo vykonané. Predpokladom pre nadobudnutie tohto práva je, že držiteľ je oprávnený, teda vykonáva právo (zodpovedajúce vecnému bremenu) cudzej veci pre seba a je presvedčený, že toto právo mu patrí, nerušený výkon práva po dobu 10 rokov (s prípadným započítaním vydržacej doby jeho právneho predchodcu) a že nejde o nehnuteľnosť, ktorá nemôže byť predmetom vlastníctva alebo ktorá môže byť len vo vlastníctve zákonom určených subjektov (napr. vo vlastníctve štátu).

57. Pod výkonom práva je treba rozumieť činnosť predstavujúcu obsah samotného vecného bremena. Samotný výkon činnosti inak tvoriaci obsah výkonu vecného práva však nie je dostačujúci pri vzniku vecného bremena. Vyplýva to z ust. § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré odkazuje na ust. § 134 Občianskeho zákonníka v tom zmysle, že musia byť naplnené predpoklady pre vydržanie tohto práva, obdobne ako tomu je pri nadobudnutí vlastníctva vydržaním. Pod obdobnou platnosťou treba rozumieť požiadavky objektívneho i subjektívneho charakteru. Pod subjektívnymi požiadavkami je treba rozumieť subjektívny vzťah vlastníka panujúcej nehnuteľnosti k činnostiam, ktoré majú byť predmetom vecného bremena. Naplnenie subjektívneho presvedčenia o výkone však nie je dostačujúce. Zo subjektívnych požiadaviek za rozhodujúci treba považovať subjektívny vzťah (presvedčenie) osoby uskutočňujúcej činnosti zodpovedajúce vecnému bremenu v pomere k týmto činnostiam a to, že daná osoba je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu uvedené právo patrí (§ 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

58. Znenie tohto ustanovenia teda nasvedčuje tomu, že pre naplnenie zákonného predpokladu nie je dostačujúce iba subjektívne presvedčenie, ale aj objektívna skutočnosť a to „so zreteľom na všetky okolnosti“. Subjektívne presvedčenie teda musí vychádzať z okolností, za ktorých mohlo vecné právo vzniknúť, teda z existencie právneho dôvodu, z ktorého možno vyvodzovať vznik práva. Oprávnená držba sa však nevyhnutne nemusí opierať o konkrétne existujúci právny dôvod. Stačí, ak je tu domnelý právny dôvod (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky 22Cdo 417/98). Existencia dobrej viery sa teda posudzuje podľa objektívneho hľadiska, čoho dôsledkom je, že existencia dobrej viery sa bude odvodzovať od toho, či držiteľ práva pri primeranej opatrnosti nemohol mať pochybnosti o tom, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí. Na druhej strane prípadný omyl držiteľa nie je prekážkou vydržania práva za predpokladu, že ide o ospravedlniteľný omyl. Na základe uvedeného je možné uzavrieť, že ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu právo patrí, je držiteľom oprávnený.

59. Súd prvej inštancie vznik tohto vecného bremena a to výkonom práva jeho vydržaním na strane žalobcu vyvodil len z tej skutočnosti, že žalobcovi nikto nebránil prechodu cez predmetný pozemok, cez parcelu č. XXX a že preto bol dobromyseľný, že mu právo prechodu patrí od roku 1961, kedy sa stal vlastníkom Jednota. Uvedený záver je nedostatočný, nepreskúmateľný a tento záver v podstate nekorešponduje požiadavkám, ktoré musia byť splnené, aby vznik vecného práva a to výkonom práva v súvislosti s vydržaním bol splnený. Z vykonaného dokazovania doposiaľ nie je zrejmé a súd to ani nevyhodnotil, v čom spočívala dobromyseľnosť žalobcu pri výkone jeho práva a práva prechodu cez pozemok- parc. č. XXX, keďže iba skutočnosť, že nikto mu v prechode cez tento pozemok nebránil, sama o sebe nepostačuje, lebo samotný výkon činnosti inak tvoriaci obsah výkonu vecného bremena, nie je dostačujúci pre vznik vecného bremena. Súd prvej inštancie nezdôvodnil vznik tohto práva v súvislosti so subjektívnymi požiadavkami, t.j. subjektívneho vzťahu vlastníka panujúcej nehnuteľnosti - žalobcu k právu prechodu - činnosti, ktorá mala byť predmetom vecného bremena t.j. vo vzťahu k jeho presvedčeniu, ktorá ako osoba vykonávajúca toto právo so zreteľom na všetky okolnosti konala v dobrej viere, že jej uvedené právo patrí. Okrem toho súd nezdôvodnil ani ďalšiu objektívnu skutočnosť a to, že so zreteľom na všetky okolnosti žalobca nemohol mať pochybnosti o tom, že mu právo prechodu zodpovedajúce vecnému bremenu patrí. Vo vzťahu k týmto podstatným skutočnostiam nenasvedčuje záver súdu, ktorý uviedol, že právne významnou skutočnosťou v dávnom prípade bolo to, že sa cez tento pozemok parc. č. XXX prechádzalo a že sa cezeň chodilo, že neboli podávané žiadne podnety ani sťažnosti a z toho dôvodu žalobca bol dobromyseľný pri výkone svojho práva prechodu. Odvolací súd dáva do pozornosti súdnu prax, na ktorú upozornili v odvolaní aj žalovaní a to rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 5Cdo 39/99. Z jeho odôvodnenia o. i. vyplýva, že na preukázanie dobrej viery žalobcov by nestačilo len preukázanie skutočnosti, že im po istý čas nikto nebránil prechádzať cez cudzí pozemok a že sa toto prechádzanie tolerovalo, pokiaľ by nebola súčasne preukázaná aj existencia právnej povinnosti vlastníka pozemku (tvoriacej spolu s vykonávaným právom obsah domnelého právneho vzťahu) a to povinnosti trpieť výkon nimi tvrdeného práva. Samotný výkon činnosti, inak tvoriaci obsah výkonu vecného bremena, nie je dostačujúci pre vznik vecného bremena.

60. Doposiaľ z vykonaného dokazovania, okrem subjektívneho presvedčenia žalobcu o jeho práve vykonávať vecné bremeno na základe vydržania, nebola preukázaná existencia objektívnej skutočnosti a to so zreteľom na všetky okolnosti, že žalobca, resp. jeho právny predchodca nemohol mať pochybnosti o tom, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí.

61. Odvolací súd dáva do pozornosti aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky 22Cdo 1568/2012 z 21.1.2013, ktoré v odôvodnení, okrem iného, uvádza, že cez cudzí pozemok možno prechádzať na základe rôznych právnych dôvodov; môže ísť napr. o záväzkový vzťah, môže ísť o výprosu (vlastník pozemku prechádza iným spôsobom, prechádzanie iných osôb cez pozemok trpí, bez toho, aby k tomuto prechádzaniu vzniklo nejaké právo) alebo môže ísť o užívanie cudzieho pozemku ako účelovej komunikácie. Skutočnosť, že sa niekto chová spôsobom, ktorý naplňuje možný obsah práva, zodpovedajúceho vecnému bremenu (napr. prechádza cez cudzí pozemok) ešte neznamená, že je držiteľom vecného práva (rozsudok Najvyššieho súdu 22Cdo 593/2001 zo 7.6.2001, súbor civilných rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu č. C 551). Nestačí teda akékoľvek chovanie, ktorého obsah mohol zodpovedať vecnému bremenu, ale vydržiteľ musel byť držiteľom práva. Vlastníkovi pozemku musí byť teda, ktorý niekto užíva k prechodu či prejazdu dané najavo, že sa tak činí z titulu vecného bremena a vlastník tento stav musí trpieť, inak nemôže ísť o držbu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ale len o chovanie, ktoré by síce - pokiaľ by boli splnené uvedené podmienky - mohlo byť obsahom držby práva, je však realizované z iného právneho dôvodu (napr. výprosa, obligácia, verejné užívanie) alebo bez právneho dôvodu. Takéto chovanie však nemôže byť kvalifikované ako držba práva a nemôže teda viesť k jeho vydržaniu.

62. Pokiaľ ide o posúdenie dobromyseľnosti žalobcu je potrebné vziať do úvahy aj tú skutočnosť, že na jednej strane žalobca tvrdí, že právo prechodu cez parcelu č. XXX mu vzniklo výkonom tohto práva a to vydržaním a na druhej strane z vykonaného dokazovania a aj zo žaloby vyplýva, že žalobca sa pokúšal so žalovanými uzavrieť dohodu o zriadení práva vecného bremena k parcele Z. - G. Č.. XXX dohodou a žalovaní to odmietli; čo nasvedčuje tomu, že žalobca si bol vedomí tej skutočnosti, že mu právo prechodu nevzniklo jeho výkonom, ale mal v úmysle si toto právo zmluvne zriadiť. Nie je zanedbateľná aj tá skutočnosť, že prístup na pozemok žalobcu je možný aj z inej strany a nie je odkázaný dostať sa naň cez parcelu žalovaných - parc. č. XXX.

63. Okresný súd Trebišov výzvou zo dňa 19.12.2018 vyzval splnomocnenú zástupkyňu žalobcu aby na základe rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach súdu uviedla, či má ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania.

64. Podaním doručeným súdu dňa 21.02.2019 splnomocnená zástupkyňa žalobcu zaslala súdu vyjadrenie, že ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania žalobca nemá. Zároveň uviedla, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobcovi vzniklo právo zodpovedajúceho vecnému bremenu prechodu pešo, povozom cez parcelu Z. -G. Č.. XXX, zastavané plochy a nádvorcia vo výmere 1110m², nachádzajúcej sa v k. ú. Z., zapísanej na LV č. XX a žalovaní sú povinní strpieť výkon práva prechodu peši, povozom cez parcelu Z. -G. Č.. XXX, zastavané plochy a nádvorcia vo výmere 1110m², nachádzajúcej sa v k. ú. Z., zapísanej na LV č. XX na parcelu Z.-G. Č.. XXX/X, orná pôda vo výmere 560m² nachádzajúcej sa v k. ú. Z., zapísanej na LV č. XX vo vlastníctve žalobcov. Svedeckými výpoveďami bolo preukázané, že cirkev a Jednota po prechode vlastníctva pozemku z cirkvi na Jednotu L'SD mala uzatvorenú ústnu dohodu, že na parcelu č. XXX/X budú prechádzať cez parcelu č. XXX, ktorá v minulosti tiež patrila cirkvi (bola tam postavená fara a dvor). Tak sa na pozemok prechádzalo aj v čase, keď budovu Jednoty odkúpili žalovaní ako štatutári firmy O.. E.. Q. U. G.. bol v tom čase starostom obce a poznal miestne pomery. Vedel o tom, že cirkev má k pozemku vecné bremeno a nikdy to ani nespochybnil. Sám odkúpil ako starosta obce od obce pozemok z východnej strany parcely č. XXX/X a zo západnej strany má pozemok jeho syn. Vzhľadom na uvedené bola cirkev so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľná, že jej právo z vecného bremena patrí, Vo výkone práva z vecného bremena patrí. Vo výkone práva z vecného bremena jej nikto nebránil. Držba práva bola oprávnená (nakoľko bola ústna dohoda) a nepretržitá trvala od roku 1961 až dodnes. Na určení práva z vecného bremena existuje naliehavý právny záujem na nami požadovanom určení, nakoľko obec nemá právne zabezpečený prístup na svoj pozemok. To, že sa cirkev snažila so žalovaným dohodnúť na zmluve o vecnom bremene, neznamená, že cirkev si nebola istá svojho práva z vecného bremena, ale práve naopak takto sa snažila predísť súdnej sporu, ktorý trvá 9 rokov a ešte stále nie je vydané právoplatné rozhodnutie vo veci. Žalovaný sám na úde prehlásil, že nemá problém so sprístupnením svojho pozemku, dokonca kľúč od brány je umiestnený na obecnom úrade. Prístup k pozemku je možný iba cez parcelu č. XXX iný prístup nie je možný. Trvajú na svojom stanovisku, že cirkev splnila podmienky ustanovené v § 134 OZ a teda jej vzniklo právo zodpovedajúce vecnému bremenu práva prechodu a prejazdu cez parcelu Z. -G. Č.. XXX na parcelu Z. -G. Č.. XXX/X v k. ú. Z.. Cirkev bola oprávneným držiteľom práva prechodu a prejazdu cez parcelu Z. - G. Č..XXX, nakoľko jej táto parcela pred odňatím patrila, nikdy s

odňatím nesúhlasila a bola uzavretá ústna dohoda medzi zástupcami cirkvi a zástupcami Jednoty , že cez uvedenú parcelu môžu prechádzať a takto zadnú časť pozemku, záhradu naďalej užívať.

65. Uznesením sp.zn. 9C/68/2010-432, zo dňa 30.04.2019 Okresný súd pripustil zmenu strany sporu na strane žalovaných a to tak, že na miesto doterajších žalovaných 1./ E.. Q. U. G., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XX/XX, Z. a 2./ E.. L. U., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XX/XX, Z. do konania vstupujú:1./ X. U., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XX/XX, Z. a 2./ O. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX/XX, Z.. Rozhodnutie odôvodnil tak, že podaním zo dňa 12.2.2019, doručeným súdu dňa 21.2.2019 navrhol zástupca žalobcu, aby súd pripustil zmenu strany sporu na strane žalovaných, aby do tohto konania na miesto doterajších žalovaných 1./ E.. Q. U. G., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XX/XX, Z. a 2./ E.. L. U., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XX/XX, Z. vstúpili 1./ X. U., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XX/XX, Z. a 2./ O. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX/XX, Z.. Svoj návrh dôvodil tým, že žalovaní predmet sporu darovacou zmluvou previedli na svojich synov a to na 1./ X. U.Č., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XX/XX, Z. a 2./ O. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX/XX, Z..

66. Z predložených listinných dôkazov, a to z darovacej zmluvy zo dňa 18.7.2017 a z výpisu z listu vlastníctva LV č. XX, k. ú. Z. mal súd preukázané, že žalovaní previedli vlastnícke právo k predmetu sporu na základe darovacej zmluvy zo dňa 18.7.2017 na svojich synov a to 1./ X. U., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XX/XX, Z. a 2./ O. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX/XX, Z.. Túto skutočnosť potvrdzuje aj výpis z listu vlastníctva LV č. XX, k. ú. Z..

67. Súd na prejednanie veci samej nariadil pojednávanie dňa 27.04.2022. Pojednávanie vykonal v prítomnosti splnomocnenej zástupkyne žalobcu, štatutárnej zástupkyne žalobcu a právnej zástupkyne žalovaných.

68. Na pojednávaní súd oboznámil prítomné strany sporu s poslednými procesnými úkonmi súdu a s rozhodnutím Krajského súdu. Zároveň súd konštatoval, že od posledného rozhodnutia odvolacieho súdu neboli súdu predložené žiadne návrhy na vykonanie dokazovania. Vzhľadom k rozsiahlemu dokazovaniu vykonaného v priebehu celého konania a vzhľadom k tomu, že strany súdu uviedli, že ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania nemajú pristúpil súd v zmysle § 182 z č. 160/2015 Z.z, Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) k záverečným rečiam.

69. Splnomocnená zástupkyňa žalobcu vo svojom vyjadrení uviedla, že Reformovaná kresťanská cirkev - cirkevný zbor Z. v roku 2010 podal návrh na určenie práva a prechodu, a prejazdu cez parcelu XXX v k. u. Z.Y., na základe vydržania. Od roku 2010 bolo vykonané rozsiahle dokazovanie zo strany súdu, boli vypočutí svedkovia, plus listinné dôkazy sme predložili súdu, ktorými sme preukázali, že právo, že sme splnili podmienky na to, aby súd vydal rozhodnutie, že sme pozemok vydržali v zmysle OZ. V rokoch 1957-1958 pozemok parcela XXX, bola vo vlastníctve Reformovanej kresťanskej cirkvi, keď na základe rozhodnutia stranických funkcionárov obce Z. bolo rozhodnuté, že na tomto pozemku postaví budovu Jednoty, potraviny a pohostinstva. Cirkev s týmto nikdy nesúhlasila a to z viacerých dôvodov. Jednak prišla, samozrejme o majetok, ale ešte viac jej vadilo to, že na pozemku vo vlastníctve cirkvi, by malo byť zriadené pohostinstvo. Považovali to za také znesvätenie pozemku, kde v minulosti stála fara. Je pravda, že v čase, keď už začali stavať Jednotu, fara tam nebola. Pozemok, ale napriek tomu stále bol vo vlastníctve Reformovanej kresťanskej cirkvi a až rozhodnutím, uznesením okresného národného výboru v roku 1961, bol tento pozemok odňatý cirkvi a pridelený, prisúdený, do majetku Jednoty, spotrebné družstvo, ale v tom čase už tam bola Jednota, teda už tam bola budova Jednoty a dokonca tá budova bola aj skolaudovaná. Je tu dôkaz v spise, že v roku 1960 bola tá budova skolaudovaná, bez účasti vlastníka pozemku, teda porušením zákona správneho poriadku, ktorý hovorí, že vlastníka pozemku je vždy účastníkom takéhoto konania, a teda nemohla sa vyjadriť k tej kolaudácii, ale hlavne k skutočnosti, že v čase, keď stavali tam tú Jednotu, došlo k ústnej dohode medzi cirkvou a medzi zástupcom Jednoty o tom, že na tento pozemok dozadu, to sú 3 pozemky, hej. My žiadame prechod k parcele 133/1, ale tam ďalej za tým, má ešte cirkev ďalšie 2 pozemky, na ktoré sa už zo svojej parcely vie dostať. Jedná sa celkom o pozemky vo výmere 33 árov, že teda bude chodiť, tak ako doteraz chodila, to znamená zpredu cez pozemok Jednoty, teda pozemok ešte vtedy nebol Jednoty, lebo to bol pozemok cirkvi, kde teda tá budova Jednoty stojí, aby bolo zabezpečené riadne obhospodarovanie týchto pozemkov. V tejto lokalite obce Z., všetky záhrady, všetky pozemky za domami sa užívajú tak, že sa prechádza cez dom dvor do záhrady. Teda neprechádza nikto na túto záhradu zozadu po cudzích pozemkoch, pretože tu opakovania a preto by som aj poprosila súd, aby sa s touto vecou vysporiadal raz a navždy. Opakovane

tu odzneli také námietky, že nie je tu spoločenská potreba, teda nevyhnutnosť určiť to, že teda došlo k vydržaniu práva vecného bremena, pretože je možný prístup na túto parcelu, dokonca z dvoch strán. Ja by som chcela opakovane, keďže to už aj bolo predložené do súdneho spisu, ale opakovane predložiť kópiu z katastrálnej mapy, aby bolo vidieť aké parcely susedia s tou našou dotknutou parcelou a LV, ktorými preukazujeme, že všetky okolité parcely, teda aj z ľavej, aj z pravej strany, aj zozadu sú vo vlastníctve súkromných osôb a tá parcela XXX/X vo vlastníctve žalovaného v 1. rade, parcela XXX/X vo vlastníctve žalovaného v 2. rade, a čo sa týka zadnej strany, teda zozadu prístup to sú parcely vo vlastníctve viacerých súkromných osôb, kde „C“ LV nie je založený, ale v súbore „E“ je to parcela XXX. Tu v tejto veci by som chcela pripomenúť, že sám žalovaný, predtým žalovaný p. U., ktorý bol v čase, keď odkupoval parcelu XXX/X starostom obce a túto parcelu odkupoval od obce. Kde teraz tvrdil, že cez túto parcelu je možný prístup. Tak tvrdil, že túto parcelu potrebuje odkúpiť preto, po čom máme a v spise je uznesenie obecného zastupiteľstva, odkúpiť preto, že zozadu nie je možný prístup na túto parcelu. Keď v minulosti boli poľnohospodárske družstvá, tie pozemky, alebo prístupy na pozemok si poľnohospodári vytvárali podľa toho, ako potrebovali sa na tú parcelu dostať. To neboli cesty, to boli také prechody, aby vedeli sa dostať všade a obrobiť každú parcelu. Dnes toto je súkromná parcela na LV vedená ako orná pôda. Ešte raz opakujem, vo vlastníctve súkromných osôb a tá parcela nie je naplnená na nejakú ďalšiu prístupovú cestu, že potrebujeme sa dostať len na jednu parcelu a už sme zozadu na svojom, ale tam predtým je ešte ďalšia parcela, ktorú vlastní ďalšie súkromné osoby. Čiže, bola by som rada, keby sa to skutočne raz a navždy uzavrelo, že teda iný je prístup na túto parcelu, nie je možný. Ďalej by som chcela zdôrazniť a potom predložím do spisu tieto LV. Ďalej by som chcela zdôrazniť, že tú spoločenskú potrebu toho právne zaisteného prístupu k tejto parcele. Je to parcela vo výmere 33 árov. Túto parcelu dnes, ani v minulosti nikto nebude obrábať tak, že pôjde s motykou a bude preskakovať niekde v noci cudzie ploty, aby ho niekto nenachytil, že nedajbože neoprávnene vstúpil na cudzie pozemky. Túto parcelu treba obrábať a dnes už každý to bude obrábať tak, že bude obrábať poľnohospodárskymi strojmi, kde sa potrebuje on dostať, potrebuje mať istú šírku, potrebuje mať prístup, spevnenú plochu, čo vlastne parcela, ktorá slúžila aj doteraz a vždy slúžila ako prístup, spĺňa túto podmienku. Chcela by som ešte zdôrazniť, že žalovaný, ktorý tú vypovedal ako svedok v minulosti sám potvrdil, že táto parcela je problém pre cirkev. Pretože ju nemôže dostatočne využívať, nemôže tam vstupovať na túto parcelu, a že podľa neho tá parcela pre cirkev nemá žiadnu hodnotu. Ale, keď raz cirkev prestane obrábať túto parcelu, pretože nebude mať zaručený prístup a nikto takto parcelu si neprenajme, táto parcela bude ohrozovať práve žalobcov. Práve v záujme žalobcov je to, aby to vecné bremeno bolo právne určené, pretože, keď to nebudeme obrábať, to zarastie, to budú sa tam ja neviem množiť všelijaké hlodavce, bude to priestor na to, aby sa to tam znečisťovalo, hej, že viete ako, keď opustená vec, akože sa nikto o to nestará a bez prístupu nie je možné riadne obhospodarovať túto parcelu. Ale zdôrazňujem, ešte tú vec, že teda cirkev bola vždy dobromyseľná, že jej toto právo patrí. My sme mali tú svedkov, bývalú zamestnankyňu Jednoty X. M., ktorá potvrdila, že na Jednote sa vedelo tom, že táto parcela, na ktorej je postavená budova Jednoty, slúži aj ako prechod cez parcelu pre cirkev na zadné pozemky. Takisto svedok P. Z. potvrdil, že áno, že oni mali dohodu s tým, čo tam tú Jednotu stavali, že oni budú môcť prechádzať. Členova zboru cirkvi, nemali ťažké srdce na zamestnancov Jednoty. Brali to tak, že oni si plnia len svoju povinnosť, vychádzali s nimi dobre, poskytli im kameň z tej zbúranej fary na základy tej Jednoty a oni si veľmi vychádzali v ústrety, tam medzi nimi žiaden problém nebol. Oni vinili z toho zástupcov obce, kde tiež blízky príbuzný žalovaných vlastne rozhodol o tom, že práve tam sa postaví tá Jednota, na neho mali ťažké srdce, neboli ochotní jednať s obcou ani o tom, že poskytnú zbytok kamenivá, ktoré ostalo po fare pre obec, ktorá to chcela odkúpiť. Neboli ochotní ani s nimi jednať, o tom sú v spise zápisnice, záznamy z uznesení, z rokovania miestneho národného výboru, kde jednoducho znovu rozhodli z pozície moci, že teda my ten kameň zoberieme a na účet cirkvi pošleme dajakých 32,- Eur, lebo my sa s nimi nevieme dohodnúť, sami to konštatujú, hej, lebo nechcú s nami jednať vôbec o tom. Čiže, cirkev bola vždy dobromyseľná, nemala ani pochybnosť o tom, že by jej toto právo prechodu nepatrilo. Keď tam aj bola brána, a bolo oplotenie, tá brána bola vždy otvorená, to oplotenie tam nebolo dokončené, nebolo celé urobené len z časti a potom aj tak v krátkej dobe to spadlo, čiže oni vždy užívali toto to právo prechodu ako vlastné, aj zo zreteľná okolností, ktoré neskôr nastali, keď už odkúpil tu budovu Jednotu práve starosta obce, ktorý bol žalovaný a otec teraz žalovaných, odkúpil tu Jednotu v rámci akože firma O., aby som bola presná. On bol štatutárnym zástupcom celej tejto firmy. Nikdy nebol problém s tým, aby on alebo ten kto v tej predajni jednoty pracoval, aby nebol umožnil prechod cez túto parcelu dozadu. Čiže tú neboli žiadne pochybnosti o tom, že to právo prechodu vydržali, že teda to uplatňovali. Problém nastal až po čase, keď už tá Jednota, nijak, ani tá predajňa nijak celkom nefungovala, nijak myslím, že ani teraz to tam nefunguje a začal už potom ako vlastník, lebo tá firma O., ktorej bol štatutárnym zástupcom bývali žalovaný starosta obce, tak potom darovala sama sebe, ako

súkromnej osobe, túto budovu a aj on nenamietal. On vedel o tom, že takto pristupovali, že takto chodili. Dokonca niekoľkokrát na pojednávaní prehlásil, že on s tým nemá žiaden problém, a že on poskytne kľúčik, ale on nesúhlasí s tým, aby to vecné bremeno právo prechodu bolo určené. Tu poukazujem na niekoľko neprávností, krivd, ktoré sa cirkvi stali, skutočne my nemáme záujem krivdiť protistrane, ani niečo pýtať, čo cirkvi nepatrí, alebo nejakým spôsobom sa mstiť za to, čo skutočne rodina žalovaného voči cirkvi, sa nezachovali najčestnejšie. Ale už vtedy, keď sa odňalo cirkvi bez jej súhlasu, bez náhrady, bez toho, že by boli s cirkvou jednali. Potom, keď sa to kvázi privatizovalo alebo predávalo zo strany Jednoty, tá budova, keď už sa predávala pre tú firmu O., ktorej štatutárnym zástupcom bol starosta, bývali žalovaný. Ten predaj napriek tomu, že tu boli bývali funkcionári Jednoty, spotrebné družstvo nevedeli sa jednoznačne vyjadriť, akým spôsobom to bolo predávané, či tá transparentnosť toho predaja bola zachovaná. Každý len hapkal, hovoril asi, a takto asi, pretože miestny ľudia, dokonca ani funkcionári v cirkvi nevedeli o tom, že táto budova Jednoty je na predaj. Keby to boli vedeli, možná, že by sa cirkev bola uchádzala o tú kúpu. Možná, že by bol to kúpil nejaký člen zboru, možná, že by boli namietali, že ale veď my máme právo prechodu cez túto parcelu, ale o tom nikto nevedel. Tá zmluva bola podpísaná 30.12.1992 a vklad bol povolený 31.12.1992. Skutočne máme vážne pochybnosti o transparentnosti a zákonnosti celého toho predaja. Ďalšia vec je, že už keď aj odkúpil starosta ten obecný pozemok, cez ktorý ešte by aký taký prístup bol možný, tak v tom svojom prehlásení uviedol, že on umožní prechod cez tú svoju, ktorú od obce kupuje parcelu, ale len tým, ktorí budú obrábať obecné pozemky, teda nie tým, ktorí sa budú chcieť dostať na ten cirkevný pozemok. Čiže máme za to, že sme boli dobromyseľní, skutočne do poslednej chvíli, že nám právo prechodu patrí a to na základe ústnej zmluvy, ktorú uzatvorili, teda dohodli. V minulosti žiadne zmluvy o vecnom bremene, nikto nikdy neuzatváral. Čiže vlastne tá nezákonnosť, to neprávosť, vlastne už 60 rokov trvá a my 60 rokov nevieme sa domôcť toho, aby aspoň z časti bola tá krivda odstránená, aby sme aspoň to čo ostalo, aby sme mohli užívať riadnym spôsobom. Aby sme sa tam vedeli dostať, aby sme to mohli riadne obhospodarovať, je to v centre obce, čiže tam tá spoločenská požiadavka na to, aby ten pozemok bol riadne obhospodarovaný, je o to vyššia. Je to v zastavanej časti obce, kde sú susedia z jednej, aj z druhej strany žalovaní U.. Z jednej jeden, z druhej druhý, hej? Čiže tam ja skutočne nevidím, tu nie je len, že sme nadobudli to právo vydržaním, ale tu ani iná možnosť nie je, ako sa dostať na túto parcelu. Takže neviem, ja zatiaľ asi toľko. Toto všetko je v spise, všetky tie dôkazy, ktoré som tu teraz povedala, teda upriamujem pozornosť na zápisnicu z rady MNV v Z. spísanú dňa 19.09.1958, kde sa píše, že rada MNV ukladala súdruhovi P., predsedovi MNV, aby vyriešil otázku uvoľnenia stavebného pozemku pri kostole s Evanjelickou reformovanou cirkvou, zástupcami na výstavbu predajne Jednoty, taktiež, aby prejednal otázku odpredaja na pozemku sa nachádzajúceho stavebného kameniva. To v 1958 bolo a až v 1961 nadobudla Jednota vlastníctvo, už vtedy stavali tam na tomto pozemku. Bez súhlasu, bez vedomia, bez akéhokoľvek náhrady. Ďalej v spise sa nachádza zápisnica zo zasadania MNV v Z. z 12.08.1959, kde sa uvádza, že zakúpenie kameniva na obecnú cestu z Evanjelickej reformovanej fary, k bodu referuje súdruh P., predseda MNV. Vo svojom referáte požiadal prítomných, aby sa vyjadrili k plánovanému zakúpeniu kameniva z Evanjelickej reformovanej fary. Čiže obec chcela zakúpiť, na to poukazujem. Jednote cirkev dala zadarmo tento kameň, obci nechcela ani predať, napriek tomu, že už ho nepotrebovala, hej. Na výstavbu obecnej cesty vedúcej smerom na C. M., rada MNV v roku 1958 sa otázkou zaoberala a po dohode so zástupcami cirkvi, malo sa kamenivo pre MNV odkúpiť za 38,- Kč za m³, pozdejšie pre nezáujem cirkevníkov MNV kamenivo nezakúpil. V roku 1959 začali na stavebnom pozemku cirkvi stavať predajňu Jednoty, to už bolo skôr ako v 1959, ale dobre. A kamene bolo použité na základe, oni sami to tu píšú vo svojej zápisnici, takže dvor Jednoty sa musí vyčistiť a zbúrať zo zbývajúceho kameniva, bolo na MNV pozvaní zástupcovia cirkvi, aby sa vyjadrili k odpredaju kameniva pre MNV po rozhovore otázkou sa zaoberať od predaji a nejavili záujem. No je tu tak napísané, jak to čítam, hej, nesprávne spisovne. Ale je tu jednoznačné, že odpredaj nejavili záujem. Čiže oni nesúhlasili s odpredajom toho pozemku, teda toho kameniva pre obec, pre obecný úrad. Tak myslím, že zatiaľ všetko čo by som k tomu. Čiže tu skutočne bola dobrá viera a zo zreteľná všetky okolnosti boli dobromyseľnými, že im toto právo prechodu patrí, nikto ich v tom nerušil, nikto im nepovedal, samotného žalovaného ako svedka som sa pýtala či vie o tom, že by jeho otec niekedy bol odoprel, keď už zamykali tu bránu, odovzdať kľúče tomu kto prišiel, povedal, že nevie o tom, že by bol jeho otec niekedy odoprel prechod cez tento pozemok. My už vzhľadom na odstup rokov, je to 60 rokov, odvtedy my už iným spôsobom nevieme preukázať, že nám to právo vydržania vzniklo, len tými svedeckými, ktoré sme ešte chvála bohu, že zachytili skutočne za 5 minút 12, lebo sa jednalo už o starších ľudí, ktorí už teraz ani nežijú. Tak, nejakto toľko k tomu zatiaľ.

70.Právna zástupkyňa žalovaných na pojednávaní uviedla, že samého začiatku vykonalo sa rozsiahle dokazovanie a od samého začiatku bolo jasné, že žaloba je právne bezvýznamná, nedôvodná. V tomto

spore sa vykonalo toľko dôkazov, z ktorých je jednoznačne preukázané, že tak ako bol prvostupňový rozsudok založený, že vyhovel žalobe, nemôže právne odstať. Ide tu o 2 právne skutočnosti a to výkon práva, ktorý bol založený vydržaním a na nejakej, ktorú doslova citujem, bola založená na nejakej zrejmej dohode, ktorú aj takto okresný súd, teda v prvoinštančnom konaní sformuloval, že zrejme vzniklo právo medzi nejakou ústnou dohodou, medzi Jednotou a žalobcom. V tomto štádiu konania som toho názoru, že prednášať súdu tieto veci, ktoré boli teraz prednesené, nemôžu právne obstať. Krajský súd v zrušujúcom uznesení jasne poukázal na to, že po pozemku sa môže prechádzať pešo, iným spôsobom, ale to neznamená, že vzniká niekomu výkon práva, právny titul na výkon práva a už nie na vydržanie, ani nie žiadny výkon práva. Čiže s poukazom, krajský súd poukázal na rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky 22Cdo/1568/2012 z 21.01.2013, ktoré uvádza, že cez cudzí pozemok možno prechádzať na základe rôznych právnych dôvodov. Môže ísť o záväzkový vzťah, môže ísť o výprosu, ale to neznamená, že je držiteľom večného práva s poukazom na rozsudok súdu SR 22Cdo/593/2001. Ja nechcem tu opakovať právnu stránku, lebo v uznesení z odvolacieho súdu je všetko jasne napísané. Ale chcem poukázať, resp. ozrejmiť, upriamiť sa na to, že právna zástupkyňa teraz pri dnešnom, tomto svojom výstupe poukázala, že tá dohoda existovala, znovu len na to poukazuje, čo nie je pravda, lebo dohoda, že nejaká predavačka alebo nejaký iný nájomca užíval tento pozemok, ktorý nie je štatutár ani nie je, je len členom, alebo neviem, vo vzťahu k štatutárovi nemôže mať za následok, aby mu vzniklo vydržanie vlastníckeho práva, čiže súkromná osoba pre žalobcu nemohla nadobudnúť žiadne právo vlastníctva, či žiadne právo vydržania na právo prechodu a keď sa pozrieme do spisu, tak tento svedok myslia na svedka X. Š., ktorý poukázal tu na pred súdom, že iba 5-krát prešiel za celý ten čas. Pritom právna zástupkyňa uvádza dobu nejakú 60 rokov, nejakú neprávosť, atď.. Nemôžeme vstupovať do právneho vzťahu, keď vznikla kúpna zmluva medzi Jednotou a právnym predchodcom žalovaných, lebo táto zmluva je platná. Nebola nikdy, nikým napadnutá, čiže nemôžeme sa tu zaoberať nejakými skutočnosťami pred rokom 1961. Naopak žalovaní poukázali a v súdnom spise sa nachádza zápisnica z 26.10.1960, kde je jednoznačne uvedené zo strany Jednoty, že je potrebné dokončiť oplotenie celého areálu. Že sa tak nestalo, a že tam bol prístup, že mohol niekto prejsť, to neznamená, že vzniklo žalobcovi právo prechodu a to vydržaním. Ďalej chcem poukázať súdu na to, na zavadzajúcu ďalšiu skutočnosť zo strany právnej zástupkyne, že tento pozemok je, som si písala, bez hodnoty, lebo iný prístup na ňu nie je, len tade, takže je to zase len vykonštruované, lebo vykonáva sa s bývalou zákonnou sudkyňou miestna obhliadka na tvary miesta, kde bolo jasne preukázané, že zo zadnej strany je prístup nie len na túto parcelu, ktorú vlastní na LV XX žalobca, a na ktorú sa chce dostať z parcely XXX zapísanej na LV XX patriacej žalovaným, ale zo zadnej strany sa dá dostať aj na ostatné. Tam je úplne prechod, čiže žiadny problém nie je. A potom ďalej, je druhá cesta, na ktorú sme už poukázali v tomto konaní a to z boku okolo obecného úradu, ktorú parcelku odkúpil právny predchodca žalovaných a jedná sa o XXX parcelku, XXX/X a po tej sa taktiež dá dostať. Takže my tu len na 1 skutočnosť poukazujeme a to na výpoveď p. Z., ktorú dávame opätovne do pozornosti súdu, ktorý sa vyjadril tu na pred súdom, že túto prístup k tejto parcele, z parcely patriacej žalovaným potrebuje žalobca najmä z dôvodu, že bolo rozhodnuté, že z úsporných opatrení, čo sa týka vykurovania kostola, postaví sa menší dom na parcele č. XXX/X, ktorý bude slúžiť jednak na bývanie farára, citujem, áno, a bude slúžiť aj na menšie stretnutia s menším počtom ľudí. Čiže v tomto je pes zakopaný, p. svedok Z. povedal pravdu. Prečo takto po toľkých rokoch sa domáha žalobca nejakého prechodu a tvrdí nezmyselné práva, ktoré mu údajne podľa neho vznikli. Čiže nie je preto, že by táto parcela nemala hodnotu, na túto parcelu sa dá dostať zozadu, z boku, ale keďže chcú postaviť nejaký menší dom, už to bude problém a vtedy sa im treba dostať po parcele vlastnícky patriacej žalovaným. Čiže ja by som len, a na spoločenskú potrebu poukázala, že z dôvodu spoločenskej potreby, že je tiež nevyhnuté, aby mali tadiaľto prístup, tiež namietam a poukazujem predovšetkým na to, že dlhé roky užíval túto parcelku X. Š., ktorý prešiel po spornej parcele iba 5-krát, to potvrdil. Poukazujem na to, že žalobca nemal uzatvorenú žiadnu zmluvu o zriadení vecného bremena, ktorá musí mať písomnú formu, musí byť za dokladovaná v katastri a vecné bremeno je možné zriadiť iba v 2 prípadoch, na ktoré sme už aj poukázali a to uvedené v § 142 ods. 3 OZ, nebudem citovať a potom § 135 c ods. 3 OZ zákonníka. Ani jeden, ani druhý prípad žalobca nevyužil. Žalobca nevyužil ani takúto podanie žaloby v danom čase, že Jednota mala neoprávnene nadobudnúť vlastnícke právo k spornej parcele, následne Jednota odpredala zmluvou, ktorá bola za dokladovaná na bývalej geodézií ešte. Taktiež žalobca doteraz nepreukázal, že jeho vecné bremeno tvrdí, že vzniklo iba vydržaním, čo my namietame a v uznesení krajského súdu je preukázané, že vydržanie v žiadnom prípade nemohlo žalobcovi nastať. A ďalšie právne dôvody sú zmluva, dedenie alebo rozhodnutie príslušného orgánu, ktorý je taktiež, bolo preukázané, že ani jeden právny titul na vydržanie nemôže obstať a neexistuje. Čiže žalovaní sú toho názoru, že v danom štádiu konania je tak dokazovanie náležite vykonané a sú všetky navrhnuté dôkazy vykonané, boli vykonané a svedecké výpovede, na ktoré poukázala p. právna zástupkyňa p. M., boli len účelové, nemožno tieto

svedecké výpovede brať do úvahy, pretože to sú osoby, ktoré žijú v dedine, a ktoré poukázali, že tak asi sa chodilo, ale tu treba preukázať, že tá dohoda právne vznikla medzi Jednotou a medzi žalobcom. Kdežto tomu bolo vykonané dokazovanie, ale takáto dohoda nevznikla, aj samotná právna zástupkyňa potvrdila, že v tom čase sa písomne takéto dohody neuzatvárali a viete ako to bolo za socializmu, či neviem akého komunizmu, vtedy sa takéto dohody len ústne. Takže to nemôže odstať a nie je to právny titul. Čiže právny titul na výkon práva neexistuje, výkon práva vydržaním nenastal, dohoda vzniknutá nebola. My sme toho názoru, že v danom štádiu konania treba rešpektovať uznesenie krajského súdu a my žalovaní v zmysle uznesenia krajského súdu považujú dokazovanie za precízne vykonané, na základe, ktorého je preukázané, že žaloba je právne nedôvodná a my navrhujeme túto žalobu zamietnuť. Čo sa týka dokazovaní, keďže je zrušený tento rozsudok, tak my navrhujeme, aby súd zobral do úvahy tie listinné dôkazy, na ktoré sme už poukázali a to od zápisnice z 26.10.1960, aj po zápis, ktorý bol vykonaný z obhliadky na tvary miesta so zákonnou sudkyňou. Taktiež dávam do pozornosti tiež výpoveď X. Š., ktorý sa teda vyjadril, že užíval, dlhodobo užíval, prešiel iba 5-krát, ale na túto parcelu sa dalo dostať aj ináč, prešiel lebo ho nikto odtiaľ nevyháňal. Čiže my považujeme, my nenavrhujeme ďalšie dokazovanie, pretože sme toho názoru, že už nie je tu potreba vykonávať ďalšie dokazovanie a v zmysle uznesenia krajského súdu, a na základe už doteraz vykonaného dokazovania treba posúdiť len 2 podmienky, o ktoré sa okresný súd oprel a to tú dohodu, ktorá zrejme mala byť nejaká dohoda, ktorú mi tvrdíme, že nikdy nebola a nie je, a ten výkon práva vydržaním, ktorý už je skonštatované, že nenastal. S poukazom aj na tie stanoviska Najvyššieho súdu SR a Najvyššieho súdu ČR, na ktoré poukázal odvolací súd, my sme sa tiež zmienili v našom písomnom podaní o rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, čo aj konštatuje odvolací súd, na ktoré žalovaní teda poukázali. My navrhujeme, aby žaloba bola zamietnutá a žalobca, aby bol zaviazaný na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

71. Zástupkyňa žalobcu ďalej uviedla, že my už teraz vieme akým spôsobom sa vecné bremená zriaďujú. Že teda má byť písomne podpísaná obidvomi zmluvnými stranami, ale v 1958 roku toto nevedeli. Oni sa jednoducho dohodli, tak jak sa všetci v minulosti takto dohadovali a vy to veľmi dobre viete, že to takto bolo. Ďalej by som chcela reagovať na vaše slová, že cirkev sa nebránila odňatiu a nežalovala, neviem na súde, či kde ste mali predstavu, že by mala cirkev žalovať, no komunizme, za totalitu, v 50. rokoch? Mohla žalovať cirkev, že jej bolo nezákonne odňaté, nie je, že odňaté, oni začali stavať, ani sa nepýtali, že či sa vám to páči alebo nepáči, jednoducho prišli, ukázali prstom, tu bude stáť Jednota. Ďalšia vec, vždy poukazujete na tú kolaudáciu, ktorá, ja už som to rozoberala aj v tom svojom vstupe. Ku kolaudácií vlastníka pozemku, na ktorom stavba bola postavená, neprizvali, vtedy ja neviem kto bol na tej kolaudácii, keď vy hovoríte o tom, že s kým sa mala podpísať tá zmluva o vecnom bremene. Tak ja vám hovorím, ja neviem kto bol na tej kolaudácii, či má ísť ten murár, či má ísť ten vodár, či zástupca Jednoty, či kto bol na tej kolaudácii. My tak nevieme, kto bol na tej kolaudácii a kto tam k tejto veci hovoril, ako vy neviete s kým cirkev dohodla, dokonca ten svedok vypovedal, že s kým, presne si ešte pamätal aj meno, s kým to vecné, teda to právo prechodu, lebo to nemôžeme hovoriť o vecnom bremene v zmysle súčasného práva, s kým dohodli, on aj povedal presne meno sa pamätal toho pána. Ale vy neviete kto sa tej kolaudácie zúčastňoval, kto tam bol, či vedel o tom, či nevedel o tom, Jednota má niekoľkých zamestnancov. A ja by som sa ohradila aj voči spochybnovaniu svedkov, ktorí pod prisahou tu vypovedali. Pretože vy spochybňujete našich svedkov, ktorí čestne, pravdivo, tak ako to zažili vypovedali. Ja si vyprosím, že by ste spochybňovali svedeckú výpoveď zamestnankyne Jednoty p. Belovej a takisto svedeckú výpoveď p. Z.. A ešte by som k tomu rozsudku krajského súdu, mám taký pocit, že p. právna zástupkyňa nepochopila ten rozsudok krajského súdu. Krajský súd nepovedal, že cirkvi nevzniklo právo, krajský súd povedal, že nie je možné na základe, že pravdepodobne, čo aj ja súhlasím s tým, ale na základe výpovedí svedkov, ktorí tvrdia, že tá zmluva, tá ústna dohoda bola medzi cirkvou a Jednotou. Čiže nie pravdepodobne bola, ale tu jednoznačne na konaní bolo preukázané, že tá dohoda bola uzavretá, tak ako v tom čase všetci takéto dohody uzatvárali.

72. Vyjadrila sa právna zástupkyňa žalovaných pokiaľ ja som sa vyjadrila pred, na svojom prvom vystúpení, že nenavrhujem ďalšie dokazovanie, tak beriem to späť a pokiaľ súd bude vykonávať ešte ďalšie dokazovanie a nerozhodne v zmysle uznesenia krajského súdu, tak potom navrhujem, aby vzhľadom na to, že viackrát zdôraznila právna zástupkyňa na dnešnom pojednávaní nehodnotu pozemku a žiadny prístup, a nie je prístup, a je úplne bezvýznamná táto nehnuteľnosť, tak potom ja navrhujem, keďže došlo k zmene zákonnej sudkyne, aby bolo ešte raz vykonaná miestna obhliadka na tvary miesta, kde bude súd v obraze, že skutočne žalovaní hovoria pravdu, že na prístup k parcele ku ktorej sa domáha žalobca je z dvoch strán. Zo zadnej strany z poľa a z boku okolo obecného úradu. Ja tiež kým som to na tvary miesta nevidela, tak som to pochopila až do plných dôsledkov, keď bolo to

konanie na tvary miesta za účasti aj zástupcov obecného úradu, že skutočne nie je o čom sa súdiť. Sú 2 prístupy na túto parcelu, bez žiadnej spornosti, bez žiadnej námahy, je sa tam dostať. Takže ako by sme vyzerali, keby bez akejkolvek písomnej dohody, bez akéhokoľvek zmluvy o zriadenia vecného bremena niekto si pomyslel, že prejde po cudzom pozemku, ktorý vlastnícky patrí inej osobe, ktorému to vôbec nevádi a príde náhle, že si to chce oplotiť a si bude nárokovať, že ja tu tadiaľ chodím 20 rokov, alebo 15 rokov, lebo si krátim cestu do nejakého obchodu, tak mi vydržaní vzniklo právo prechodu. Veď by nastal chaos v SR a nielen u nás, ale aj všade, takto sa vzťahy, vo vzťahu k nehnuteľnostiam nevykonávajú. Takže som toho názoru, že ak súd bude vykonávať a odročí dnešné pojednávanie tak, aby sa vykonalo ešte raz tá miestna obhliadka na tvary miesta.

73. Štatutárna zástupkyňa žalobcu v rámci záverečných rečí súdu uviedla, že im na ničom inom nezáleží, nám v tých 50. rokoch, v 60. bol tento pozemok, ktorý bol od nepamäti, ktorý rodičia a prarodičia členovia cirkevného zboru niekedy darovali, aj cirkvi, bol to cirkevný majetok, vždy, hej. Takto to aj brali, a takto v behu to aj do dnešného dňa ešte tí, ktorí žijú, hej, z týchto veriacich. Tak tento cirkevný pozemok nám bol odňatý, tak ako to proste v tých časoch bolo, nikoho sa nič nepýtali, toto nebudem potvrdzovať. To, že sme sa nedozvedeli, keď akože ten, bolo možné odkúpiť už od Jednoty pri tom dome a premene časov, tie pozemky, tak cítime tiež ako krivdu, ako zlyhanie štátu, ale aj celého toho vedenia, usporiadania, pretože určite by členovia cirkevného zboru, ktorí akože pociťujú tu krivdu, ešte aj dnes niektorí, tak by sa boli snažili o to, aby boli prejavili záujem o to a preto majú záujem o to odkúpiť to alebo prinavrátenie toho. Takže nám na tom záleží, na tých cirkevných pozemkoch a právna zástupkyňa povedala, že sú to nedôveryhodní svedkovia p. Z., ktorý vypovedal, ešte bol kurátor. Čiže cirkevný zbor mu udělili mandát prezentovať názory a zastupovať cirkevný zbor v právnych veciach, vo finančných veciach, vo všetkých veciach, aj správy celého majetku cirkvi a jeho bratia, a súrodenci do dnešného dňa, on na smrteľnej posteli on tak povedal, len dávajte pozor a strážte si to, hej, čo máme ešte, lebo nemáme toho veľa, hej. A cítia akú veľkú ujmu z toho všetkého čo sa udialo a my nič iné nechceme, my nič iné nechceme, len naozaj sa dostať na tie svoje pozemky legálnym spôsobom. K tomu chcem povedať len to, čo sa tu prízvukuje, že áno, za času JRD alebo iného zriadenia, kedy to bolo družstevné a ešte neviem aké, tak sa možno chodila, alebo ešte aj teraz sa možno ešte chodí zozadu na tie pozemky. Ale nakoľko už tie pozemky už sú v súkromnom vlastníctve, teraz tí vlastníci, ktorí majú tie pozemky, už teraz v súkromnom vlastníctve sú starí, známi, rodina často, hej, s tými, ktorí bývajú v tej jednej dedine aj s p. Š., ktorý ešte zatiaľ obrába ten pozemok, on už sám povedal, že už nevládze, je operovaný na kĺby, hej, takže už to robí len preto, aby teda bol obrobený ten pozemok ešte, hej. Tak sa s tými ľuďmi vždycky vedel dohodnúť, hej, lebo proste takto to fungovalo od nepamäti na tej ústnej dohode, že ho tam pustili. Lenže títo ľudia už sú starí, tieto pozemky v súkromnom vlastníctve už majú deti, aj ich synovia, vnuci a ešte neviem kto, alebo ich predajú jednoducho a tí noví vlastníci sa budú držať tých svojich pozemkov. Takže tu sa nejedná len o momentálny stav, ale o veľmi blízku budúcnosť, už hej, keď budú prekážky, hej, a už sú prekážky, hej. Lebo niektorí, ktorí odkúpili tie pozemky alebo odkúpia a budú mať tak na svoj súkromný pozemok, tam nikoho nepustia. A cez obecný úrad naozaj, aj p. starosta, kde tam má ten svoj chodník tak, aby tam prechádzal traktor a neviem čo, tak ani on by nesúhlasil, aj keď to ústne tu prípadne povedal. Tam sa prejsť s traktorom alebo s nejakým iným strojom nedá, lebo je to dvor, tam nie je žiadna cesta, je to dvor obecného úradu a žiadna cesta tam nie je. Takže nám je veľmi ľúto, naozaj z toho pohľadu, kde vlastne nikto znehodnotí ten pozemok, hej, že hoci čo by tam cirkev, či pristúpiť, či obrábať, tak vlastne naozaj tam nemá prístup, ak je to takto, sa cíti ukrátená o ten pozemok, ktorý bol neprávom cirkvi odňatý a teraz ešte má tieto potiaže.

74. Zástupkyňa žalobcu ďalej doplnila svoje vyjadrenie a uviedla, že právna zástupkyňa začala tým, že teda cirkev tam chce postaviť. Ja o tom neviem, skutočne nikdy prebehlo také dačo, ale keby aj chcela postaviť, má na to legitímne právo pokiaľ splní všetky zákonné predpisy, to je jedná vec. Druhá vec, ja si tiež môžem myslieť, že prečo tak strašne záleží rodine U., aby táto právo, vecné bremeno právo prechodu rozhodnutím súdu nevzniklo, keďže dookola majú všetky tie pozemky, tak možno, že práve preto sa snažia, aby ten legálny prechod nebol, že by aj toto nejakým spôsobom dostali do svojho vlastníctva, možno za podhodnotenú cenu, neviem čo ich k tomu vedie. Pretože v skutočnosti prechod umožňuje, on dá kľúče, dokonca vyhlásil, že nechá kľúč na obecnom úrade, aby keď potrebuje, že by vždy mohol prejsť lebo on vie veľmi dobre, aká bola genéza toho celého vývoja. A ešte chcem tu jednu vec povedať. U nás v cirkvi platia zákony ako v každej cirkvi a u nás v reformovanej cirkvi je to tak, že je podobný právny systém ako v štáte, my máme ústavu a máme zákony, a vykonávacie predpisy, tzv. štatúty a u nás nie je možné majetok cirkvi predat', nie je možné. Len vo výnimočných prípadoch a to musí schváliť seniorát, musí schváliť synoda a za túto, keby povedzme, napr. na diaľnici alebo čo,

sa musí kúpiť pôda v takej istej kvalite, v takej istej výmere. Tu sa kontroluje, vytvorená je komisia na to, aby sa zabránilo ubúdaniu majetku cirkvi. Táto cirkev sa bráni kvôli tomu, že možno dôjde k odluke cirkvi od štátu a neviem akože, že aká bude tá situácia, aby skutočne sme o majetok cirkvi neprišli. Čiže aj keby sme to chceli predať U. lebo komu inému, hej, nie možné tento majetok predať. Čiže my to musíme obrábať a my sa musíme tam vedieť dostať. Z vrtuľníka, prepáčte, že som takto nepríjemná, to nikto obrábať nebude.

75. Konanie bolo začaté za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ktorý bol s účinnosťou od 01.07.2016 zrušený zákonom č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok.

76. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom rozhodnutia jeho účinnosti.

77. Podľa § 291 ods. 2 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak vec bola vrátená na nové konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

78. Podľa § 129 OZ držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba.

79. Oprávnenie vec držať, ktoré zásadne prislúcha vlastníkovi a tvorí dôležitý predpoklad na výkonostných oprávnení patriacich do obsahu vlastníckeho práva, môže patriť aj inej osobe, ktorá sa označuje ako držiteľ. Táto osoba fakticky ovláda určitú hnutelnú alebo nehnuteľnú vec a nakladá s ňou ako s vlastnou, hoci chýba právom uznaný dôvod inak spôsobujúci prevod alebo prechod vlastníckeho práva.

80. Držiteľ môže byť podľa konkrétnych skutkových okolností oprávnený alebo neoprávnený, avšak vždy ho treba odlišovať od osoby, ktorá vec síce fakticky ovláda, ale nakladá s ňou s vedomím, že ide o cudziu vec (vypožičaná vec, prenajatý nebytový priestor) a svoje právo odvodzuje od vlastníka.

81. Držba môže byť oprávnená alebo neoprávnená. Najbežnejším prípadom držby práva je držba práva, ktoré zodpovedá vecnému bremenu, t.j. vecnému právu k cudzej veci (napr. právo prechodu cez pozemok suseda a pod.).

82. Predpokladom oprávnenosti držby práva je to, že držiteľ vykonáva právo zodpovedajúce napríklad vecnému bremenu pre seba a so zreteľom na všetky okolnosti a povahu konkrétneho prípadu je dobromyseľný, že mu toto právo patrí, aj keď z objektívneho hľadiska nemá na to žiadny právom aprobovaný dôvod.

83. Podľa § 130 ods. 1 OZ ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

84. Podľa § 131 ods. 1 OZ neoprávnený držiteľ je povinný vždy vydať vec vlastníkovi spolu s jej plodmi a úžitkami a nahradiť škodu, ktorá neoprávnenou držbou vznikla. Môže si odpočítať náklady potrebné pre údržbu a prevádzku veci.

85. Podľa § 132 ods. 1 OZ vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpou, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom

86. Podľa § 134 ods. 1 OZ oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe podobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

87. Podľa § 134 ods. 4 OZ pre začiatok a trvanie doby podľa odseku 1 sa použijú primerane ustanovenia o plynutí premlčacej doby.

88. Vydržanie patrí k všeobecným originárnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva a pojmovo predstavuje nadobudnutie vlastníckeho práva dlhodobou, pokojnou držbou oprávnenou osobou, ktorá nie je vlastníkom.

89. Predmetom vydržania môže byť huteľná aj nehnuteľná vec (vrátane bytov a nebytových priestorov), ktorá je individuálne určená.

90. K zákonným predpokladom vydržania patria: a) Nadobúdateľ je oprávneným držiteľom veci po celú vydržaciú dobu (po celú vydržaciú dobu musí byť držba pokojná, bez toho, aby si niekto uplatňoval vlastnícke právo na túto vec.

b) Nepretržitosť vydržacej doby, ktorou je neprerušovaný stav užívania predmetu vydržania počas zákonom ustanovenej doby, ktorá je pri huteľnostiach tri roky a pri nehnuteľnostiach desať rokov. Prekážkou nepretržitosti nie je právne nástupníctvo, pretože právny nástupca si do vydržacej doby môže započítať aj dobu, po ktorú vec oprávnene držal jeho právny predchodca. Plynutie vydržacej doby je pretrhnuté vtedy, ak držiteľ prestane byť dobromyseľný alebo prestane nakladať s vecou ako so svojou.

91. Podľa § 151n ods. 1 OZ vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, alebo patria určitej osobe.

92. Podľa § 151o ods. 1 OZ vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Práva zodpovedajúce vecnému bremenu možno tiež nadobudnúť výkonom práva (vydržaním) ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností.

93. Z citovaného uznesenia § 151o, ods. 1, veta 2 OZ, vyplýva, že nevyhnutnou podmienkou spôsobu nadobudnutia vecného bremena je predovšetkým existencia právneho dôvodu, z ktorého istý subjekt so zreteľom na všetky okolnosti môže objektívne vyvodzovať a byť v dobrej viere, že z určitého právneho vzťahu - v skutočnosti len domnelého - na jednej strane jemu patrí právo k cudzej veci spôsobilé byť obsahom vecného bremena a že na druhej strane je niekto iný povinný strpieť výkon tohto práva. Ďalšou nevyhnutnou podmienkou je, aby oprávnený subjekt toto právo po zákonom určenej dobe nerušene pre seba aj fakticky vykonával a bol počas celého plynutia tejto doby dobromyseľný v tom, že jeho oprávneným vykonávateľom. Na preukázanie dobrej viery pritom nestačí len preukázanie skutočnosti, že po istý čas nikto nebráni prechádzať cez cudzí pozemok tomu, kto sa vydržania domáha, teda že sa toto prechádzanie tolerovalo. Vždy totiž to musí byť súčasne preukázaná aj existencia právnej povinnosti vlastníka pozemku - tvoriacej spolu s vykonávaným právom obsah domnelého právneho vzťahu - a to povinnosti trpieť výkon nimi tvrdeného práva. Je preto vždy potrebné v konaní o určenie vecného práva zodpovedajúceho vecnému bremenu prechodu cez nehnuteľnosť vydržaním preukázať aj to, že navrhovateľ vykonával právo vecného bremena pre nejaký konkrétny právny dôvod. (rozhodnutie NSSR 5Cdo/39/1999).

94. Podľa ust. § 115 zákona č. 141/1950 Zb. vydržaním možno nadobudnúť vlastnícke právo, ak nejde o nescudziteľné veci, ktoré sú v socialistickom vlastníctve. V zmysle ust. § 116 ods.1 vlastnícke právo k nehnuteľnej veci nadobudne, kto ju drží oprávnene (§ 145) a nepretržite 10 rokov. Ustanovenia o vydržaní vlastníckeho práva platia obdobne o vydržaní iných vecných práv (§ 118 zákon a č. 141/1950 Zb.). V zmysle ust. § 145 ods.1 zákona č. 141/1950 Zb. ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným.

95. Dňa 1.4.1964 vstúpil do účinnosti nový Občiansky zákonník - zákon č. 40/1964 Zb., ktorý v znení účinnom do 31.3.1983 neupravoval možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva (a teda ani iných vecných práv) vydržaním. Novela Občianskeho zákonníka účinná od 1.4.1984 opätovne pripúšťala možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním.

96. Najvyšší súd SR vo viacerých svojich rozhodnutiach rozvinul podmienky vydržania. V rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 271/2007 uviedol, že „predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť ale posudzovaná z objektívneho hľadiska, t. j. či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva veci, ktorých vlastníctvo nenadobudol“. V súlade s tým Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo

49/2010konštatoval, že „dobromyseľnosť, ako vnútorný psychický stav, je potrebné objektivizovať s prihliadnutím na všetky okolnosti, za ktorých došlo k faktickému nakladaniu s vecou, resp. vykonávaníu práva pre seba. Z týchto okolností potom možno usúdiť, či držiteľ mohol, alebo nemohol rozpoznať, že mu vec alebo právo skutočne patrí. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú aj okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva (právneho titulu), teda tzv. uchopenia sa držby. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám o sebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva“. V rozhodnutí sp.zn. 3 Cdo 12/2010 na vyššie uvedené nadviazal konštatovaním, podľa ktorého „posúdenie, či držiteľ v dobrej viere je alebo nie je, treba vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska(osobného presvedčenia) samého účastníka, a vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej)opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec (právo)patrí.“ Nadväzujúc na vyššie uvedené v rozhodnutí sp.zn. 3Cdo 147/2016 konštatoval, že „jedným z viacerých predpokladov vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je skutočnosť, že ten, kto určitú nehnuteľnosť užíva (napríklad za účelom prechodu alebo prejazdu), je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že koná ako oprávnený z vecného bremena. Rozhodujúcim tu nie sú subjektívne predstavy alebo domnienky konajúceho; jeho dobromyseľnosť musí byť, podobne ako v prípade vydržania vlastníckeho práva, posudzovaná z objektívneho hľadiska, to znamená z hľadiska, či pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že vykonáva právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Sama skutočnosť, že nehnuteľnosť užíva nerušene po dobu presahujúcu 10 rokov, nezakladá dobrú vieru o tom, že ide o výkon práva zodpovedajúci vecnému bremenu.“³⁸. Z uvedeného vyplýva, že oprávneným držiteľom môže byť len ten, kto je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí. Spravidla je to ten, kto vykonáva právo na základe právneho titulu, ktorý je neplatný, pričom oprávnený ani pri zachovaní obvyklej opatrnosti o neplatnosti (resp. o skutočnostiach ich spôsobiacich) nevie a nemusí vedieť. Môže tiež ísť o prípad tzv. domnelého dôvodu držby, kedy titul tu vôbec nie je, ale držiteľ práva je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že tu taký titul je.

97. Oprávnený držiteľ musí vykonávať toto právo pre seba a byť v dobrej viere, že mu právo k veci patrí. Samotná skutočnosť, že žalobcom a ich právnym predchodcom bol dlhodobo umožnený prístup na ich nehnuteľnosť cez cudzí pozemok, nepostačuje na to, aby žalobcovia vydržali právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

98. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus); ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul nasvedčuje. Pri posudzovaní oprávnenosti držby treba vychádzať zo zásady, že jej predpokladom je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Ide o psychický stav, o jeho vnútorné presvedčenie, ktoré sa prejavuje aj navonok a z ktorého možno vyvodiť, že sa dôvodne považuje za vlastníka veci. Medzi základné okolnosti, ktoré nasvedčujú v prospech oprávnenosti držby veci patrí aj okolnosť, ako vec nadobudol - či mu svedčí nejaký oprávnený nadobúdací titul. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám o sebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva

99. Medzi stranami konania bolo nesporné, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti vedenej na LV č.XX parc. Z.-G. Č..XXX/X orná pôda vo výmere 560 m² v obci Z. k.ú. Z. a žalovaní sú podielovými vlastníkmi nehnuteľnosti vedenej na LV č.XX parc. Z.-G. Č..XXX zastavané plochy a nádvoría vo výmere 1110 m² v J. Z. k.ú. Z., ktorú nadobudli darovacou zmluvou. Cirkev vlastníctvo k uvedenej nehnuteľnosti nadobudla na základe dohody o vydaní veci W. XXX/XX - XX/XX, keďže uvedený pozemok v 50. rokoch prešiel zo zákona na Československý štát a na základe zákona o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam bol uvedený pozemok vrátený cirkvi. Taktiež je nesporné, že žalobca nehnuteľnosť (ornú pôdu) vo svojom vlastníctve prenajíma p. X. Š., ktorý ju obhospodaruje. Menovaný má so žalobcom uzatvorenú písomnú nájomnú zmluvu zo dňa 1.1.2009 a predtým túto ornú pôdu užíval na základe ústnej dohody tak, ako v minulosti pozemky užíval jeho otec a jeho starý otec.

100. Za sporné medzi stranami súd považoval otázku, či žalobcovi svedčí právo zodpovedajúce vecnému bremenu prechodu cez pozemok patriaci žalovaným. Predovšetkým bolo sporné, či takéto právo žalobca nadobudol z titulu vydržania, ako jedného zo spôsobov vzniku vecného bremena.

101. Pokiaľ ide o vykonanie dôkazov, strany produkovali listinné dôkazy, bola vykonaná obhliadka na mieste samom, boli vykonané výsluchy navrhovaných svedkov ako aj samotných strán sporu.

102. Súd na základe predložených listinných dôkazov a vykonaných dôkazov posúdil vec tak, že podaná žaloba žalobcu je nedôvodná. Predmetom konania bolo určenie, že žalobca má právo zodpovedajúce vecnému bremenu, a to právo prechodu cez pozemok, ktorý je vo vlastníctve žalovaných z titulu vydržania takéhoto práva. Za držbu práva sa považuje aj jeho výkon (vo vzťahu k inej veci) po dobu vyžadovanú zákonom, ktorá spolu s naplnením subjektívnej stránky držiteľa a naplnenia objektívnych predpokladov, má právne dôsledky spočívajúce vo vydržaní práva a za splnenia ďalších podmienok uvedených v zákone, má za následok vydržanie vecného bremena, ktoré zaťažuje konkrétnu nehnuteľnosť, ku ktorej bolo právo vykonané. Predpokladom pre nadobudnutie tohto práva je, že držiteľ je oprávnený, teda vykonáva právo (zodpovedajúce vecnému bremenu) cudzej veci pre seba a je presvedčený, že toto právo mu patrí, nerušený výkon práva po dobu 10 rokov (s prípadným započítaním vydržacej doby jeho právneho predchodcu) a že nejde o nehnuteľnosť, ktorá nemôže byť predmetom vlastníctva alebo ktorá môže byť len vo vlastníctve zákonom určených subjektov (napr. vo vlastníctve štátu). Na druhej strane musí existovať povinnosť vlastníka nehnuteľnosti, na ktorej malo dôjsť k vzniku vecného bremena, trpieť výkon takéhoto práva prechodu oprávneným držiteľom.

103. Uvedené podmienky vyplývajú aj z rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bol zrušený rozsudok tunajšieho súdu. Vzhľadom k právne a skutkovo záväznému stanovisku odvolacieho súdu boli strany sporu vyzvané k predloženiu doplňujúcich podaní, prípadne k navrhnutiu ďalších dôkazov. Žalobca zotrval na svojich tvrdeniach a žiadne iné dôkazy, ktoré by privodili zmenu oproti doterajšiemu zistenému skutkovému a právnomu stavu neboli žalobcom predložené alebo navrhnuté. Keďže odvolací súd uzavrel, že len na základe dôkazov navrhnutých obidvoma stranami a vykonaných pred súdom nemožno uznať tvrdenie žalobcu o vzniknutom práve zodpovedajúcom vecnému bremenu za preukázané, súd považoval žalobu za nedôvodnú.

104. Súd konštatuje, že v priebehu konania nebol súdu predložený žiaden dôkaz o spomínanej dohode, ktorá by preukazovala povinnosť, či už predchádzajúceho alebo súčasného vlastníka trpieť výkon práva zodpovedajúci vecnému bremenu a taktiež v priebehu konania podľa názoru súdu neboli odstránené rozpory v tvrdeniach oboch strán ohľadom možných iných prístupových ciest na pozemky vo vlastníctve žalobcu. Odvolací súd tiež uzavrel, že len na základe dôvodov navrhnutých oboma stranami a vykonaných pred súdom nemožno uznať tvrdenie žalobcu o vzniknutom práve zodpovedajúcom vecnému bremenu.

105. Na základe uvedených skutočností a vyššie citovaných zákonných ustanovení súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

106. Podľa ust. § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

107. O trovách konania rozhodol súd podľa ust. § 255 ods.1 CSP, v zmysle ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

108. Nakoľko žalovaní boli v konaní vo veci samej plne úspešní, bola im voči žalobcovi priznaná náhrada trov konania v celom rozsahu.

109. O výške trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP)

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trebišov v 2 vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je podanie určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolaie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolaie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo,
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).